

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opggericht door Kolonel O. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGENDIENST . . . . . TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

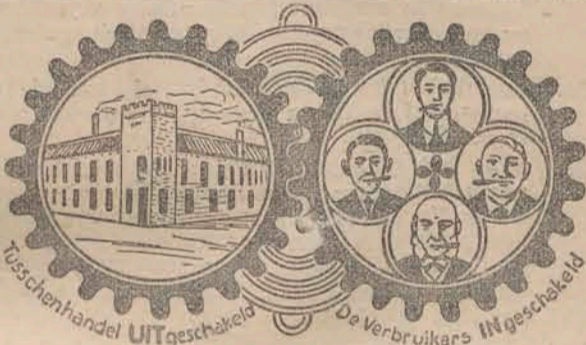
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenefabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld. Indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benodigde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan een proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Een verzoek aan de Leden van „Oost en West“. — Ind. Bijgeloovigheden. — Pangandaran. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvijs. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. 's-Gravenhage, II. Rotterdam.) — Mededeel. — Mutaties van 9 tot 16 April 1924.

DE LIDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

STENDERT BRUIN
VALERIUSSTRAAT 70-72 LUBECKSTR. 31
DEN HAAG

Manufacturen
Lingerieën
Bonneterie
Tricot Onderkleeding
waaronder
Janssen & Tilanus
Vriezenveen

**Dames-
Confectie**
met speciale
Maatafdeeling

FILIAAL: Neptunusstraat 76-78, SCHEVENINGEN

NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

BESCHIKBAAR.

BEZUIDENHOUT-GARAGE
Telefoon B. 344
Luxe Auto Verhuur-Inrichting
Nette Bediening - Taxi Prijzen
Bezuidenhout 42

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts Alex Mertens. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur. Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boshjes
is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf **f 0.75** en Dineeren vanaf **f 1.-**.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Undergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.— voor f 8.75, van f 35.— nu f 17.50, van f 50.— nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz.,
's avonds tot 9 uur geopend.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki
onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.
Prijs f 1.00

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

• AMBTENAREN •
(Rijk, Gemeente, Spoorweg, Onderwijzers etc.)
voorschotten ook zonder borg
Br. met postz. v. ontw. Zuider-Credietbank,
Afd. 263, Mauritsweg 3, Rotterdam.

Een verzoek aan de Leden van „Oost en West“.

De N. V. Drukkerij v.h. T. C. B. Ten Hagen te 's-Gravenhage, drukker van het Koloniaal Weekblad, vraagt de medewerking van het Dagelijksch Bestuur der Vereniging om te trachten de advertenties in ons orgaan te doen toenemen. Genoemde firma heeft ons aangetoond dat, wil de exploitatie van het K. W. op den bestaanden voet kunnen worden voortgezet, een uitbreiding der advertentie-kolommen een eerste vereischte is.

Waar het Dag. Best. er van overtuigd is dat de uitgave van het blad bij Ten Hagen in goede handen berust, bijkende o.a. uit de voortreffelijke typographische verzorging, doet het langs dezen weg een beroep op de leden van O. en W., om die firma zooveel mogelijk te steunen bij haar pogingen om tot een loonende exploitatie te geraken.

Men zal hiertoe kunnen medewerken:

10. door neringdoenden, handeldrijvenden en andere zakenmensen te wijzen op het nut van adverteeren in het Kol. Weekblad, dat immers in een zeer groote oplage verschijnt en door een koopkrachtig publiek gelezen wordt;
20. door inkoopten te doen bij in het blad adverteerende firma's en deze bij kennis van te bevelen;
30. door het plaatsen van familieberichten in advertentievorm, een denkbeeld dat reeds eerder in het K. W. naar voren werd gebracht. In verschillende verenigingsorganen heeft men een geregelde advertentierubriek voor familieberichten. Waarom dan niet in het Kol. Weekblad?

Leden van Oost en West, wanneer ge bedenkt dat het Kol. Weekblad voor een goed deel de band vormt welke onze organisatie bijeen houdt, zult ge met ons van meening zijn dat aan het verzoek van de firma Ten Hagen zooveel mogelijk moet worden voldaan. En met een weinig goeden wil, kan hier veel bereikt worden.

Het Dagelijksch Bestuur.

Indische Bijgeloovigheden.

door S. KALFF.

(Slot.)

Aanschouwelijker dan de Stuers stelt Muttatuli de situatie voor, waar hij in den vierden bundel zijner *Ideen* verhaalt, hoe de kolonel Cleerens hem later, in zijn gemoedelijken Brabantschen tongval, van dat krijgertje spelen in de Vorstenlanden vertelde en, *fighting his battles again*, hem op een papiertje voortteekende hoe hij met zijne colonnes toen gemanoeuvreerd had. Een vroegere vorst uit het Mataramsche huis, op reis zijnde en op het punt den stroom over te trekken, had den naam daarvan zoo onbehoorlijk gevonden dat hij van zijn voornemen afzag, de rivier als 't ware in den band deed en zijn eed, om nimmer over dat wafer te gaan, tot al zijne nakomelingen uitstrekke. Op het bewuste punt echter, bij Kadilango, nam de rivier over een klein gedeelte een anderen naam aan; van daar dat de voorvaderlijke verwensching hier niet meer van kracht was.

„Gedeumi, joenge, ga heb gelaak!“ riep Cleerens, toen hem de bijzonderheid was meegedeeld. „Den Diepo Negro ies nooit euver den Bogowonto getrokken!“

Op eenmaal scheen 't of den ouden krijgsman veel werd opgehelderd, dat hem vroeger duister voorkwam. Hij erkende nu dat de vijandelijke aanvoerder hem dikwijls ontsnapt was, omdat-i altijd geheel anders manoeuvreerde dan men verwachtte. Meermalen was men van drie zijden op hem inge-

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafrâchissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

drongen, ten einde hem te dwingen de prov. Bagelen te verlaten. Doch telkens als men meedat-i nu wel gedwongen wezen zou z'n schuilplek te zoeken aan gene zij van de Bogowonto, had zich onverwachts rechts of links gewend en doorgeslagen op punten die hem, naar 't onzen verhebbers toescheen, nu juist niet de beste kampboden om te ontkomen. Soms ook scheidde hij in benarde oogenblikken van z'n troep af, en dan met haar de vervloekte rivier over te stroomdoelde hij bijna onverzeld in de wildernis tot-i 'n plek wist te bereiken waar die stroom anderen naam aanneemt. Daar liet hij zich overzetten.“ — Enz.

De uitbarsting van den Java-oorlog zou de seche regeering allicht niet zoo overrompeld ben, waren de plaatselijke bestuurders beter of hoogte geweest van hetgeen er in de kampongs ging, en hadden zij meer gelet op de teekenen tijds. Op de colporteurs b.v. van de „klewarijende krijgsliederen“ en op de geheimzinnige bolen, welke de ronde deden bij de inlandsche meente tot den *prang sabil*. Die stille praktijk waren zuiver oostersch. Ook in Hindostan ging vóór de plotselinge uitbarsting van den grooten stand in 1857, mysterieuse reliëken, symbolische bloemen, betekenisvolle amuletten van hand hand, en iedere inboorling wist wat hij er van ken moest. Crawford deed eene mededeeling trent een geheimzinnigen buffelschedel, die in den Java (hij was onder het Engelsche tusschenbestuur resident van Djokjakarta) in een mand van de eene plaats naar de andere werd vervoerd en die nooit rusten mocht. Iedere drager van embleem moest daarmee op het pad blijven; dra het eene dorp dien kop ontvangen had, mo men dien naar 't volgende transporteeren — of geduchte vloek zou op den nalatige rusten. Al maar verder! — totdat, na vele honderde mij afgelegd te hebben, die zinnebeeldige kop eindelijk Semarang bereikte. Daar maakte resident zich van den schedel meester, en liet die in zee werpen. De keten der transmissie was daarmee verbroken; nooit hoorde men weer iets dit zonderlinge transport.

Het geloof aan gelukkige en ongelukkige d („geen bijgeloof is algemeener“, schreef prof. V werd oorspronkelijk in het Westen zoo goed als het Oosten gevonden. Maar ginds stierf het hier bleef het in stand. In Europa streed de tenschap langen tijd te vergeefs tegen een vol geloof, dat in de nevelen eener voorhistorische oudheid zijn oorsprong verborg, en houvast v in den onberekenbaren tijd dien 't achter zich De Noorsche legende drukte dit denkbeeld uit de fabel van den dondergod Thor, die zijne krachten zou gaan meten met die van den reus Ut dhaloki. Doch deze zei: „Ik zal niet zelf met u s den, maar ik zal een kampioen in mijn plaats s len.“ Daarop verscheen een oude vrouw, en stonds begon eene worsteling, waarin Thor m onderdoen. „Ik wist wel,“ zei daarop de reus, „het zoo zou afloopen, want het was de Tijd w mee gij streedt.“

Ook op Java had dit geloof aan goede en kw een onberekenbaren tijd achter zich. Geen inbo ling zou 't misprijzen wanneer de inlandsche h troepen der Comp. weigerden te vechten, em hun *pawoekon* of weekberekening hun leerde de vastgestelde dag slechts onheil zou brengen. ook omdat de *perkoetoel*, die in zijn kooi hoog den bamboe kirde, door zijn slag waarschuwde er gevaar aan de lucht was. Herhaaldelijk wa reeds gebleken, dat men inlandsche hulproel (die zich trouwens nog het best leenden voor r *passen*) niet aan den slag kon krijgen, doord gelijk het *Dagh-register* van het kasteel Batavia v meldde, „de vogelen niet nae haer sin hadden songen; daer de luyden seer superstitieus in zy In zulke wicelarij lieten de inlanders zich v minder (bij den neus) leiden door *doekoens*, we

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: **HOEKVAART 13a - DEN HAAG - TEL. N. 624**

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE MUZIEKHUIS „TENZER“
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—
Gramophoonplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

M. DIJKERMAN

LAARZENMAKER, DEN HAAG

Levert op elk gebied **SCHOEISEL** naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandse huizen.

Ad. Hendriklaan 198 - Tel. Schev. 1384

reacht werden met de geesten in betrekking te slaan, dan de oude Romeinen en hunne tijdgenooten zich lieten leiden door hunne waarzeggers. Barend was de vraag van Hannibal aan Prusias, die liet tegen de Romeinen durfde strijden omdat de afgewandelen der offerdieren het verboden hadden: „Vertrouwt gij dat kalfsvicesch meer dan een oud veldheer?”

Werd de dag echter „gelukkig” geoordeeld, dan was een inlander wel om de helft meer weerbaar. Een oude houwdegen als Cleerens kon op zoo'n dag het zijne mennekes wat beginnen, en vond allicht aanleiding om tot zijn staf te zeggen: „Joengens, ik zou oec roaden d'r moar flienk op ien te sloan!” Dan zag men ook hoe weinig al de *djinats*, *rapals* en *ngelmoes* van Dipo Negro's volgelingen hen tegen muskeltkogels beschermden; ja, al bezaten ze ook de *ngelmoes* om zich onzichtbaar te maken. Anders een onwaarderebare kunst om de Europeesche soldaten in de luren te leggen; men kon hen eens laten inhouden op wezens zoo onstoffelijk als Banco's geest. En niet alleen de voorvechters van den „Sultan van Java” gaven voor, dat ze het vermogen bezaten zich onzichtbaar te maken. Ook gewone stroopers kenden dat kunstje. Het *Dagh-register* van 1624 bevat eene aantekening omtrent maraudeurs, die in den omtrek van Bataavia opgevat werden alvorens ze hunne booze voornemens hadden kunnen uitvoeren.

„Item syn de vier geappreheende Javanen andermaal geëxamineert ende alsoo sy by haer vorige frivole uytvluchten bleven persisteren ter torture gebracht, ende is den Raet dienvolgende by haerlyyden confessie ten volle gebleken hoe sy van Bantam herwaerts gecomen waren om te stelen, moorden ende brandt te slichien, Hollantse vrouwen te rooven ende weg te voeren, int cort om ons allen affbreuck te doen, tot welken fine sy eenige ooverpotten, characters ende andere duyveleryen en. Al in invisibel te gaen, bekenden medegenomien te hebben.”

„... wat zou een mensch niet „ten volle bekennen”, dien men b.v. brandende kaarsen onder de oksels hield, of de voeten in gloeiende ijzers sloot. De instrumenten, waarmede men zulke bekende misdissen afperste, zouden nog lang aan de muren van het Batavia'sch Museum van de schande der Nederlandersche wet getuigen. Overigens was het geloof aan de mogelijkheid om zich onzichtbaar te maken ook in Europa bekend, met name uit de hekserprocessen. In oude tijden werd dat vermogen toegeschreven aan den ring van Gyges, den Griekschen herder, welke door zijn miraculeusen ring in staat werd gesteld om herdiersuurtjes door te brengen met de koningin van Lydië zonder ontdekt te worden. Inlanders hadden meer van die kunstjes, waardoor bovennatuurlijke krachten werden gegeven aan hen, die of een krachtigen talisman bezaten, of de rechte *ngelmoes*, of een heilig leven leidden. De resident Nahuys van Burgsl schreef in zijne *Beschouwingen over Ned.-Indië*, dat de keizer van Solo zich in 1792 door zijne priesters diets liet maken, dat hij door ijverig hidden kon leeren vliegen. En in 1822 werd door dezen resident opgevat zekere pangeran Diposono, die op den moord der Europeanen te Djokjakarta had toegelegd, en die geloofde dat een onzichtbare geest, welke in een nangkaboom woonde, hem in dat vrome werk zou bijstaan.

„Is waar dat zulk een wondergeloof, dat inlandersche hersenen verbijsterde, in een Europeesch brein niet licht zou worden aangetroffen. Maar toch had het soms den schijn alsof de neiging tot het bovennatuurlijke, welke in Indië als 't ware in de nacht hing, ook op het geestesleven der Europeanen vat gekregen had, of dat een volksgeloof, uit het vaderland meegebracht, in Indië een gunstigen weerkbodem had gevonden. Zoo bleef b.v. te Soerabaja van de dienstwoningen voor het personeel der Staatsspoorwegen het huis no. 13 gedurende langen tijd leeg staan, omdat ondanks den woningnood geen der amblenaren in dat ongeluks-

Maison H. HOEK - Den Haag OBRECHTSTRAAT 295

Heeren- en Dameskleermaker

Atelier voor Repareeren, Keeren en Moderniseeren van alle Kleeren

Billijke Prijzen & Prima Stoffen

nummer wilde trekken. Vele Europeanen geloofden ook aan het geheimzinnige steenenwerpen door occulte krachten, ofschoon geen hunner een seherp gecontroleerd en deugdelijk bewezen geval daarvan wist bij te brengen. Tijdens de bekende Deutsche natuuronderzoeker Ernst Haeckel bij de familie Delprat te Padang logeerde, verbaasde hij zich over het geloof, 't welk hij daar bij de Europeanen aantrof, dat men parels kon vermenigvuldigen door een daarvan, mits een echte, te samen met eenige rijstkorrels in een doosje te sluiten, en dien alsdan gedurende enkele jaren op een rustige plek te bewaren. Daarna zou men bevinden dat de rijstkorrels verdwenen waren en kleine parels daarvoor in de plaats gekomen.

„Maar”, wierp de geleerde tegen, „parels zijn toch geen levende organismen, doch doode producten van de oesterschelp; parels hebben geen maag om rijstkorrels te eten, noch het vermogen om zich door deeling of splitsing te vermenigvuldigen!”

Doch dit was den doove een sprookje verhaald. Men beriep zich op „feiten”, op de algemeene bekendheid van de zaak, enz. Dezelfde Europeanen zouden intusschen den inlander uittlachen, die overal zijn kooi met den geluksvogel meesleepte, in de overtuiging dat deze hem een goeden afloop van zijne ondernemingen waarborgde. „Wij glimlachen misschien over dit bijgeloof”, schreef Haeckel, maar vergeet daarbij dat onze veelgeprezen Europeesche beschaving nog heden, tot in de hoogste kringen, vol is van dergelijke onredelijke voorstellingen.”

Inderdaad, de *mascottes* in den wereldoorlog zouden er aan herinneren. En voor Indië zou men, met zulke voorbeelden voor oogen, allicht meenen dat, behalve voor het lichaam, ook voor den geest geldende is Goethe's bekende uitspraak:

„Es wandelt niemand ungestraft unter Palmen!”

Pangandaran.

Het Dierenpark aan de Zuidkust van Java. 1)

Daar, waar ten Westen van Noesa Kembangan, het somber oord der gestraften, men het eindeloze strand van de stille Zuidkust zich verbreedt ziet, vindt men een wel-begroeid schiereiland. Op de kaart hoogstens als een klein vooruitspringend strookje zichtbaar, zoodat men haar slechts voor een kaap zou houden, heeft in werkelijkheid deze smalle landtong een uitgestrektheid van vele honderden bouws.

Pangandaran heet er de woonplaats van de kustbewoners, van wie wel sommigen Soendancezen zijn, doch waar de nabijheid van het Javaansche taalgebied zich eenigszins gevoelen doet. En er is een klein hotel, met alle gerief van de goedverzorgde pasangrahan onder Europeesche leiding, waar de stille is vervuld van het niet eindigend ruischen van de zee. 2)

Want in het Zuiden grenst Java aan de eeuwigheid. De Java-Zee, woelig als zij aan het Noorderstrand soms moge zijn, is land-omsloten niettemin en vlak veelal, met zijn korte golven boven de verglijdende slijbbanken. Maar de Zuidkust is de zoom van den azuren oceaan, de onafzienbare verlatenheid van lage bosschen, heuvelen en bergen en eenzame wouden, en die blinkend witte strook tot aan den einder, het Zuidstrand.

Dit is het domein van den Indischen Oceaan, grootsch en machtig. Stormen en stilten wonen boven zijn golven, doch eeuwig is zijn breede de-

1) Op dit interessante, aan de Locomotief ontleende artikel, vestigde de schrijver der rubriek „Uit de Europeesche pers” reeds even de aandacht in het vorig Kol. Weekbl. Red.

2) Een artikel van Reitsma: „Naar de Zuidkust”, verschenen in het weekblad Indië (van 29 Aug. '23), bevat bijzonderheden over Pangandaran met mooie illustraties. Red. K. W.

P. VAN DEN BRUL Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding

Speciale afdeling voor

Kleding naar Maat

BESCHIKBAAR.

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN:

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen... f 1.50	Dames Zolen... f 1.10
Heeren Hakken... f 0.75	Dames Hakken... f 0.40
Kinderwerk naar grootte	Gen. werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

TUSSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

't SPORTHUIS

GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG

TELEFOON H. 6606

HEEREN MODE ARTIKELEN

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren

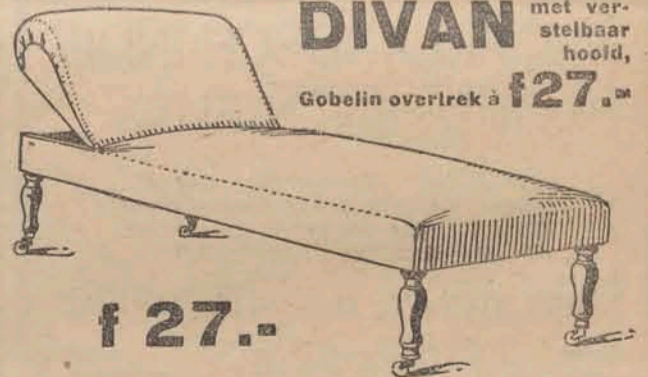
BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

DIVAN

met verstelbaar hoofd,
Gobelin overtrek à f27.⁵⁰

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

De nieuwste mode

WHIPCORD

naar maat

f 84.-

C. H. ERNENS

VALERIUSSTRAAT, DEN HAAG-
hoek Danckertstraat
TELEPH. M. 4836

Vraagt onze
uitgebreide STALENCOLLECTIE

Uitgebreide collectie
HEERENMODE-ARTIKELEN

BESCHIKBAAR.

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend“

Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
DEN HAAG. LEIDEN.

NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 5.50=-
5 jaar garantie, gepantserd raam.

NIEUW SALONORGEL, 11 reg. f 225.-

Groote keuze, lage prijzen. Speciaal ingericht
voor verzending naar Indië.

Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.

J. J. STOLTENHOF Jr.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen ver-
kopen of hunne verzameling wenschen
te completeren, worden attent ge-
maakt op de rubriek Vraag en Aanbod
in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË

OUD EN NIEUW

Prijs 1 2.50 per annonce van ten
hoogste vijf regels. Ter kennismaking
wordt op aanvraag gratis een nummer
van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

Gevestigd als

Tandarts

te Den Haag, Bezuidenhout 141

Dr. M. BLUML

Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
Röntgen opnamen bij Tel. B. 0897
behandeling vrij. Lijn 3, 4, 7, 13

ning, die als de ademhaling van de wereld is, ryth-
misch en rustig, nimmer eindigend, zacht uit-
vloeiend aan het vlakke strand en tot bruine
wolken schuim uitspattend op de puntige rot-
sen van kwarts en van koraal.

Daar ligt Pangandaran, en het schiereiland heeft
dichtbij een enge versmalling, welke zich verder
verbreedt.

Met den trein is Pangandaran te bereiken; want
hier is de eenige spoorwegdoorsteek naar de Zuid
van het Westelijke deel van Java. Met den snel-
trein gaat men tot Bandjar, grensgebied van den
Preanger, waar nog altijd de gewone rijweg op-
houdt, omdat men in de residentie Banjoemas nog
steeds het onvoltooid weggedeelte niet heeft afge-
maakt. De rijweg is klaar tot aan den Preanger-
grens, maar in Bandjar moet de auto op den trein
geladen, door dit hinderlijk vertragen van een een-
voudigen wegaanleg in het Banjoemasche, waar-
door het doorgaand verkeer van Bandoeng naar
Jogja nog steeds den wijden omweg over Cheribon
moet maken.

Hoe dit zij, men spoort tot Bandjar en vindt daar
het landelijk lokaaltje. Dat is de veelbesproken lijn
naar Parigi, tot den huidige dag nog onderwerp
van critiek, omdat voor den miljoenen-aanleg de
belofte aan rendement al zeer gering scheen, in dit
schraal gebied, van bevolkingscentra ver verwij-
derd; er zijn tunnels en bruggen, waarvan een der
langste van Java.

Doch het is er mede als met dien anderen door-
steek naar de Zuidkust, de rijweg naar Pameung-
peuk, die al evenzeer miljoenen kostte en al even
weinig rechtstreeks noodig was; onderdeel beide
van de fabriek plannen tot openlegging van het
Zuiden, half uitgevoerd, doch nimmer afgewerkt.
En evenals de tachtig kilometer lange weg naar de
baai van Pameungpeuk een der prachtigste van
Java is, zoo vindt ook de naar rentabiliteit niet
vragende reiziger in de lijn van Bandjar naar Pa-
rigi, doorgetrokken tot Tjidoelang, waar de nijvere
weefgetouwen staan, er onvermoede schoonheid.
Zulk een weg en zulk een spoorlijn mogen kostbare
vergissingen zijn — doch zij liggen er en nu dat
eenmaal zoo is, wegen de voordeelen zwaarder dan
de nadeelen.

Men reist er door een merkwaardige streek, de
trage en gemoedelijke gang van het treintje past
in de landelijke rust van dit binnenland; en men
komt in Pangandaran, waar de menschen Soen-
daneezen en Javanen zijn, meest achtergeblevenen
van den aanleg, die thans hun veroverd grondje
beplanten met padi en ketella, zeer armelijk levend,
ook van vischvangst en koraalinzameling.

Het was de toenmalige resident der Preanger Re-
gentenschappen, De Stuers, die het schiereiland van
Pangandaran³⁾ een bijzondere bestemming gaf. Hij
stelde zich namelijk voor hier een dierenpark te
stichten en inderdaad heeft toen de gewestelijke
raad een besluit daartoe genomen.

Het schiereiland heeft den vorm van een drie-
hoek, met iets meer dan de punt aan den vasten
wal verbonden. Door die smalle landengte af te
rasteren sluit men het geheele schiereiland af en
zoo verkreeg men door het aanbrengen van die af-
perking van kust tot kust een afgesloten gebied
van meer dan 300 bouw oppervlakte, het dieren-
park van de Zuid-Oostelijke Preanger.

De vegetatie is er typisch voor de Zuidkust. Pal-
men groeien er, de trouwe klappers, gehavend zich
werend tegen den zeewind; er zijn glooiende weide-
vlakten, ondoordringbare alang alang, stukjes tro-
pisch oerwoud, dichtbegroeide heuvels en enkele
beschaduwde open plekken, en rondom is het witte
strand, soms breed en wijd, dan begroeid met man-

³⁾ Op de kaarten wordt alleen de nederzetting aan
de smalle landtong Pangandaran genoemd; het schier-
eiland zelf heet er Penandjoeng of Panandjoeng. Ook de
Zeevangs van den O.-I. Archipel geeft laatstgenoem-
den naam en kent Pangandaran niet. Red. K. W.

BESCHIKBAAR.

A. HENRY - HORLOGERIE

DEN HAAG **UTRECHT**

Fred. Hendriklaan 248 Twijnstraat 34

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

grove, soms met een eenzame groep van vrouwen
palmen.

De enkele bebouwde gronden werden afgeko-
en men beschikt daar nu sinds eenige jaren op
een onbewoonde reserve, een miniatuur Yellowsto-
Park in de tropen, zeer dicht begroeid en heu-
achtig.

Jhr. Boreel deed toen een hoogst belangri-
schenking: hij gaf een banteng-stier ten gesche-
ke. Zoo werd het jonge dierenpark het onbetw-
gebied van een mannelijk vertegenwoordiger
het grootste wild van dit deel van Java, den tro-
schen banteng, hoogste illusie van iederen jag-
ongenaakbaar bewoner van de uitgestrekte oer-
schen van het Zuiden.

Helaas is het al dien tijd nog niet gelukt
banteng-koe te vangen, ofschoon ervaren Inlan-
sche jagers diep het oerwoud zijn ingetrokken
die te trachten. En de vier banteng-kalven, die
bemachtigde en naar het park overbracht, zijn
gestorven.

Men heeft toen Balineesche koeien laten kom-
een aantal, benevens twee Bengaalsche. En die
ben nu al veelbelovende nakomelingen; vooral
van banteng en Balineesche koe zijn fraai en ster-

Behalve deze gemengde kudde leven er kudd-
herten, talloze wilde zwijnen en het gewone
der wouden; van een „park“ heeft dit gebied
het is vrijwel ongerepte wildernis, ruim en vrij
onbezocht, want er is zelfs geen inlandsche wak-
of verzorger voor dit gansche land, waar de di-
eigenlijk in maar weinig beperkte vrijheid lev-

Hoe vrij, dat ondervond onlangs het viertal
zoekers, waaronder de schenker van den banteng-
die met fototoestellen gewapend eens kwamen
ken naar dit ietwat vergeten en toch zoo merkwa-
dige oord.

Zoo ging men dan, over het weinig betreden
van het schiereiland, op zoek naar de bewoners.

Toen men aan den boschrand was gekomen
waar een open vlakte begrensd wordt door he-
gehoonte, zag men eerst al een groep kindge-
haastig wegvlochten. Later ontwaarde men ook
Balineesche koeien, van wie sommige spoedig
kalven zullen krijgen, en alle reeds halfwassen
ven dicht naast hen. Even kon men de kudde
schouwen, die toen ook plotseling wegdraafde
het onbegaanbare struikgewas indrong.

Deze schrikachtige vlucht deed de bezoekers
terugkeren op hun schreden — en het was
geluk dat men den veiligen boschrand niet verlat-
had! Want daar verscheen de groote bantengstier.
Zooals hij daar stond, in de verte, met den ho-
gewelfden rug, de scherpe flanken en de van-
geplante pooten, was hij wel heelemaal de fier-
heerscher van het woud, die de gevangenschap
reeds lang vergat.

Inderdaad bleek van getemdheid niets meer.
één gespannen oogenblik de vier rustverstoorden
uit de verte beschouwd te hebben, dook hij de
fellen kop omlaag en kwam aanloopen, steeds sn-
ler, sneller, tot hij in wilde vaart aanstormde, br-
schend, met alle vervaarlijkheid van den stier
het oerwoud, die zijn kudde ziet bedreigd. Dat
was, in dit razende wilde banteng-beest, geen spo-
meer van getemdheid; daar was niets dan een he-
gevaarlijke, woedende stier, die in volle kracht
kwam aansnellen.

En het bezoekende viertal, den hemel danken
dat het zich niet in de open vlakte had gewaag-
moest in allen spoed de boomen in, bij welker
schutting men zich bevond, haastig omhoogkli-
mend en alle bepakkings van tassen en fototoes-
len achterlatend om het veege lijf te bergen teg-
de woede van den bantengstier.

Het duurde geruimen tijd alvorens men de
hachelijke positie verlaten kon en van verder pog-
om de bewoners van dit dierenpark te genake-
werd dan ook afgezien; zelfs de schenker kon
levend geschenk niet meer benaderen, dat zij
reeds lang met de kudde had teruggetrokken in

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is,
beschouwt men Aambeienzalf van
broeder Benedictus als het eenigst,
nooit satende middel. Prijs p. p. 11.—

Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

MATHIEU PIETERS

Art. Photographe
 PRINSESTRAAT 80 (en face Motenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

Hoedencursus.

Leerares hoedenvak geeft **Cursus-, Club- en Privaatlessen** voor Dames en Jonge Meisjes.
 Inlichtingen **B. REIJNDERS**, Loosduinsche kade 32, Den Haag.

bestaan tusschen de volkskunst als zoodanig en de eigenlijke kunstnijverheid. Het is onmiskenbaar, dat wat het aanzien van onzen tijd bepaalt, zal voortkomen uit die groepen, die van de nijverheidsscholen komen. De scholen zijn het veld, waarop men zich zal moeten concentreren. Ook hier zal men dan ontmoeten het werken van de kunstenaars; de V. A. N. K. (Vereeniging van Ambachtsnijverheid en Kunst) heeft al stappen in die richting gedaan. En zulk een combinatie is zeer goed denkbaar. Het zijn immers twee groepen van verschillende richtingen komende, doch met hetzelfde doel voor oogen. Er gaat van de leerlingen zelf een verlangen uit naar de veredeling van de nijverheidsvakken en men doet goed deze ideeën in de hand te werken, door het geven van meer zuiver artistiek werk, het houden van tentoonstellingen e.d.; waardoor animo en initiatief zal worden bevorderd.

Spreker concludeerde, dat het raadzaam zou zijn aan te dringen om de samenwerking van het nijverheidsonderwijs met artisten en verbruikers te bevorderen, in die zin voege, dat de regeling van dit alles zou uitgaan van een Centraal Instituut voor kunstnijverheid, waarvoor Rotterdam een geschikte zetel is. In alle provinciën van ons land dient in deze richting gewerkt te worden.

In de uitvoerige gedachtenwisseling, welke op deze inleiding volgde, merkte een der Rotterdamsche leden terecht op, dat hetgeen de Vereeniging reeds heeft kunnen doen niet zoo gering is, als oningewijden uit sprekers woorden zouden kunnen opmaken, om maar op één punt den nadruk te leggen: de door Rotterdam opgerichte Toonkamers, laatstelijk in de Witte de Withstraat aldaar, hebben ongetwijfeld heel veel bijgedragen om de belangstelling, ook bij het groote publiek, op te wekken voor de kunstnijverheid in het algemeen, al was er weinig „Volkskunst” in den strikten zin van het woord onder. Dit laatste echter is voornamelijk te wijten aan het feit, dat de Vereeniging te laat is opgericht, toen de eigenlijke Volkskunst reeds, uit gebrek aan waardeering en aanmoediging, zoo goed als uitgestorven was in Zuid-Holland, zoodat de weder-opwekking, door welke middelen ook, zooveel te meer toewijding, krachtsinspanning en tijd zal moeten kosten.

De in Indische Kunstnijverheid belangstellende lezers van „Het Koloniaal Weekblad” zullen zich herinneren hoe een paar jaar geleden in diezelfde smaakvolle Rotterdamsche toonkamers, gedurende eenige weken, een mooie tentoonstelling heeft plaats gehad van Indonesische Volkskunst, door Boetan bijeengebracht, welke zeer de aandacht heeft getrokken en waaraan de N. Rot. Crt. uitvoerige artikelen heeft gewijd. Het is stellig zeer te betreuren, dat deze Toonkamers en het goede werk, dat er van uitging, wegens de heerschende malaise, onlangs opgeheven zijn moeten worden.

Zal nu het door den heer Van Royen aangeprezen „Centraal Instituut voor Kunstnijverheid” er weldra voor in de plaats komen?

Zoo ja, dan zal er zeker een nieuwe stap in de goede richting worden gedaan. De invloed daarvan zal echter natuurlijk afhangen van de personen, die het leiden en van de middelen, waarover deze zullen beschikken.

Een van de Haagsche leden der Vereeniging maakte, naar aanleiding van den raad, door den heer Van Royen gegeven, dat in alle provinciën van ons land in de door hem aangegeven richting zou moeten worden gewerkt, ter vergadering de vraag: Of de belangstelling der Vereeniging zich niet ook tot de Indische Kunstnijverheid zou moeten uitstrekken?

In zijn antwoord hierop zeide de inleider, dat men z.i. niet beter doen kon, dan de Indische Volkskunst, welke is „om voor te knielen”, met rust te laten.

Wanneer spreker daarmee bedoelt, dat van onzen kant in het geheel niets moet worden gedaan voor die zoo hoog geroemde kunst, dan moet ons hier toch de opmerking van het hart, dat „dan met die volkskunst waarschijnlijk denzelfden weg op zou gaan, als met de Zuid-Hollandsche, die in haar soort ook mooi was: dat zij, uit gebrek aan waardeering en opwekking, zal verdwijnen, wat men te laat zal inzien, om dan langs anderen weg met dubbele krachtsinspanning te trachten haar te doen herleven, terwijl zij, nu nog door waardeering levendig gehouden, van zelf haar weg tot verderen bloei zou vinden.

Een geheel andere zaak is het feit, waarover alle kunstzinnigen het eens zijn, dat wij onze Europeesche smaak en kunstrichting niet aan de Oostersche kunstnijverers moeten opdringen, in dit opzicht „hen met rust moeten laten”. Maar, waar de „Vereeniging tot

ROVER LEVERANCIER OSMOND
 OOST EN WEST
RIJWIELEN
 BIJ
J. H. C. MERCKEL
 PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
 BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
DEN HAAG
 VERZENDT NAAR OOST EN WEST BATAVIER
 ALL STEEL

BESCHIKBAAR

BIJ UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlakt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen . . . . . Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliënten mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors
 Prop.: M. ANDRÉ,
 4 rue Grétry, BRUSSEL
 (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

BESCHIKBAAR.

Nieuwe „BERRY” Modellen

Heerenschoenen

Zw. Box-calf 110.50 tot 117.50
 Br. " 111.50 " 118.50

Molières

Zw. leder 111.00 " 117.50
 Br. " 111.50 " 119.50
 Lak " 115.00 " 125.50

Vraagt onze Indische Catalogus met 34 photo's onze nieuwe modellen

Referentien van honderden Indische Families ter inzage

H. HESSELS & ZOON
 Piet Heinstraat 115 Den Haag

BESCHIKBAAR.

lichtsbegroeid gedeelte van het uitgestrekt terrein. Een bepaald nut heeft het dierenpark voor het ogenblik niet. Voor de instandhouding van het anteng-ras behoort het vooralsnog niet te dienen. De banteng is door wettelijke bepalingen voldoende beschermd en de deskundigen in de Preanger en in het oostelijk Java zijn het er over eens, dat het aantal bantengs, stieren en koeien toenemend is, zoodat het gevaar van uitsterven geen sprake is.

Belangrijk blijft echter de aanwezigheid van deze diers kostende reserve stellig; vooral als men er in slaagt slagen bantengkalven of bantengkoeien te verkrijgen, zoodat er een zuiver bantengras in beperkte vrijheid zou bewaard blijven, schoon het park, groot als het is, door sommigen voor den doel-loopenden banteng te klein wordt gevonden.

Ook hoopt men nog steeds door schenking ander groot wild te verkrijgen, dat hier prachtig zou kunnen leven, zoo goed als in vrijheid. Hier is, dankt ons, voor hen, die vertrouwd zijn met hetgeen in de rimboe van Java nog leeft, een goed werk te doen: men schenke aan het gewest der Preanger Regentschappen levende exemplaren van het wild levende dieren van Java.

Pangandaran zal hen gastvrij ontvangen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Nederlandsche Belangstelling in Kunstnijverheid.

Er bestaat sinds jaren in Nederland eene „Vereeniging tot Bevordering van Kunstnijverheid en Volkskunst”, welke hare belangstelling echter voornamelijk binnen de provincie Zuid-Holland uitstrekt, waarschijnlijk omdat deze in Rotterdam geboren was en daar de meeste aanhangers heeft gevonden, al telt zij ook verscheidene afdelingen, o.a. te 's-Gravenhage, Gouda, Schoonhoven, Leiden. Een vooraanstaande figuur als onlangs te Rotterdam overleden heer Jan Hudig was langens tijd de werksame voorzitter van. Hoewel onlangs, bleef hij jong in ijver en opgewektheid en werd in 23 vervangen door den heer M. Brinkman, bekend architect te Rotterdam.

Deze Vereeniging nu hield j.l. Woensdag 9 dezer algemeene Vergadering in de Raadszaal van het stadhuis te Gouda. Behalve de gebruikelijke punten, stond op de agenda: Bespreking van de vraag: Welke maat staat de vereeniging nog te vervullen?

Deze belangrijke kwestie werd ingeleid door Mr. J. van Royen, uit den Haag, die, hoewel rijksambtenaar met een bijzonder drukken werkkring, toch immer tijd heeft kunnen vinden zich ook aan praktische kunstnijverheid te wijden, waarvan zijn doeltreffende bemoeiingen op grafisch gebied, getuige de kunstafdruk „De Distel”, de duidelijkste bewijzen zijn.

Daar deze Inleiding ook belangrijk kan zijn met betrekking tot en in vergelijking met Ned-Indië, geven wij uit een kort verslag daarvan in de Goudsche Courant, het volgende weer:

„Spreker releveerde even, dat het doel der vereeniging heeft gelegen in de bevordering der Kunstnijverheid en der Volkskunst.

In den beginne, toen de Vereeniging pas begon te werken, is de nadruk wel wat heel erg gelegd op de volkskunst. Toch is eigenlijk voor deze zgn. volkskunst z.i. niet zoo bijster veel gedaan. Er zijn wat prijsvragen uitgeschreven, wat medailles toegekend, cursussen bijgehouden, sporadische lezingen, een enkele toonkamer — ziedaar het voornaamste wat er gedaan is.

Dit alles overziende kon spr. nu juist niet zeggen, dat het doel der vereeniging in vervulling is gegaan.

Men heeft zich wellicht te weinig afgevraagd: wat er eigenlijk verstaan dient te worden onder volkskunst en of de scheiding tusschen volkskunst en kunstnijverheid wel werkelijk zoo groot is? Er is maar één ware kunst, die tevens volkskunst is..... dat is die kunst, die leeft in het volk zelf en waaruit het waarachtig groote geboren wordt. Nog lang niet voldoende is er éénheid tusschen kunstnijveraars en het publiek.

Wanneer wij groote firma's zien als Pander en Liberty, dan ziet men dat de moderne kunstnijverheid zich langzaam maar zeker baan breekt; de tijd is dus komende, dat er geen kloof meer zal

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

'S-GRAVENHAGE

PENSION „ARCHIPEL” Balistraat 32	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. SCHEV. 1523
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein spec. bezocht d. Ind. Fam. OSTERWIJK & V. D. LUUR	Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. M. 965 - Refer. van vooraanst. Families voorh.
Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zitje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre dispo- nibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorsstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
--	--

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf 7. — p.d.	BESCHIKBAAR.
---	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken

Restaurant

Kopplerstraat 274 . . . . . Tel. M. 2313

Lunch 12—2 uur . . . . . vanaf f 0.65
Diner 5—7 uur . . . . . vanaf f 1.—

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en f 0.14 bezorgloon PER BUS.

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f 1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0. Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT

F. C. DONDRSSTRAAT 22a

Pension voor geheele Families

PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

Bevordering van Kunstnijverheid en Volkskunst” in hoofdzak een verbruikers-vereeniging wil zijn, kan zij wel degelijk ook op de aanbiddelijke Indische Volkskunst een invloed ten beste uitoefenen.

In den namiddag brachten de leden der vereeniging gezamenlijk een bezoek aan de door de Goudsche Afdeling samengestelde zeer smaakvolle tentoonstelling van kunstnijverheid in het Waaggebouw. Er was veel moois te zien, doch noode misten wij daarbij de Indische Kunstnijverheid, vooral bij de ingezonden batikdoeken, het nobele werk uit Java's Vorstenlanden.

Toen daarna in het kerkgebouw der Oud-Katholieke gemeente de eeuwenoude kerkschatten werden bewonderd, herinnerde menig fraai stuk ons aan het zilverdrijfwerk der Balische offerschalen, zooals die thans daar nog altijd vervaardigd worden.

En bij het bezichtigen der Goudsche Rijkskleischool kwam dadelijk de gedachte bij ons op: Zulk een instelling zou ook in Indië bijzonder op haar plaats zijn, waar de inboorling, die van nature zooveel handiger en kunstzinniger is dan de doorsnee-Hollander, een ideaal kleibewerker zou zijn, als wij hem daarbij van onze technische kennis en ondervinding mededeelden.

Des avonds om 8 uur hield Dr. H. E. van Gelder, voorzitter der afdeling 's-Gravenhage, Directeur van het Gemeentelijk Museum aldaar, in het gebouw „De Réunie” voor de leden der Vereeniging en andere belangstellenden te Gouda een lezing met lichtbeelden over: *De moderne Kunstnijverheid en hare Vooruitzichten*. Ook deze voordracht, hoewel alleen voor Nederland bedoeld, kan mede met betrekking tot Ned-Indië belangrijk zijn.

Spreeker begon met uit te leggen, hoe men in de oudheid heel anders over kunst dacht dan tegenwoordig, hoe toen kunstenaars niet gelijk thans als bijzonders, doch als gewone menschen werden beschouwd, al bleken zij in staat schoonheid te scheppen, d.w.z. geestes-harmonie te leggen in wat zij maakten, zoodat ook anderen er door worden bevredigd en ontroerd.

Dit is de gelukkige toestand, welke nog altijd in Indië heerscht, waar immers nooit een kunstwerk den naam van den maker draagt. Terecht merkte spreker dan ook op, dat wij z.i. in dit opzicht bij de Ouden ten achter staan.

Vroeger was ook de Europeesche samenleving veel eenvoudiger dan thans; toen had men gemeenschappelijke gevoelens wat godsdienst en levensopvatting betreft. Langzamerhand kwam hierin verandering door hoe langer hoe meer individualiseering, welke zich ook in de uitoefening der kunsten openbaarde. Er ontstond hetgeen spreker noemde: een „onder- en een bovenstroom”. De kunstenaar kwam apart te staan en spreidde zijn vleugels uit boven de menigte. Deze „bovenstroom” schiep „vrije kunstenaars”, terwijl de „onderstroom”, der traditie getrouw, zijn veredelenden invloed op den volkssmaak bleef houden. Dit komt nog sprekend uit in wat onze grootouders ons hebben nagelaten, o.a. de meubels hunner woningen, welke zelfs in hun strengen eenvoud toch altijd kunnen uithouden tegenover wat de tegenwoordige weelde ons op dit gebied verschaft.

De „onderstroom” bleef voor den volkssmaak het belangrijkste, totdat door de mechanische massafabricatie het rustige handwerk meer en meer werd verdrongen. Is niet een dergelijk proces bezig zich in Ned-Indië te voltrekken, onder den invloed van onze slechte westerse importartikelen? Gelukkig getuigen de eigen-gemaakte gebruiksvorwerpen der inboorlingen, vooral in de buitengewesten, nog veelal van een levende, fijne volkscultuur, al wordt die door ons, Nederlanders, nog lang niet genoeg gewaardeerd.

Spreeker wees, bij het vertoonen der betreffende lichtbeelden, met ingenomenheid op het feit, dat in den laatsten tijd, met bouwmeesters als Dr. Cuypers en Dr. Berlage, een nieuwe toegepaste kunst geboren werd, toen de eerste als hersteller der gothiek ook nieuwe gothiesche meubels schiep en de laatste, zijn eigen weg gaande, een eigen stijl voor bouw en meubeleering invoerde, welke sedert velerlei navolging heeft gevonden en van zelf voerde tot de wederoplossing van andere toegepaste kunst, die zich tot fabriekmatige productie heeft verbreed, als bij de ceramiek, waarbij werk van Colenbrander, Brouwer, Lanooy, de Porcelainen Flesch in lichtbeelden werd vertoond, het glas-blazen met name te Leerdam onder artistieke leiding van de Bazel en de Lorm, het glas in lood, de tapijten en andere weverijen, terwijl ook daarnaast het zuivere kleinkunst-handwerk weer meer en meer waardeering vindt. Spreker meent, dat al deze verschijnselen hoopvolle vooruitzichten hebben geopend en vertrouwt, dat uit Nederland's deelname aan de te Parijs in '25 te houden internationale tentoonstelling van toegepaste

BESCHIKBAAR.

GEOPEND

Holl.-Ind. Restaurant „NOBACK”

Groot Hertoginnelaan 105 Telef. M. 100

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Dinars.

Rijsttafel . . . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hoer
Holl. Dinars . . . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hoer

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
Jacob Hopsstraat 1 Groot Hertoginnelaan

kunst zal mogen blijken, dat wij ten deze een zeer volle plaats innemen tusschen de andere Europeesche staten.

Zeker mag daar dan ook de Indische kunstnijverheid niet ontbreken!

In het Teeken van Bali.

Als het niet ietwat te grootsch klonk, zouden kunnen zeggen, dat wij in Den Haag thans leven in teeken van Bali. De tentoonstelling van Ir. P. A. Moojen bij de Firma Kleijkamp: schilderijen en teekeningen Bali betreffende, trekt dagelijks vele bezoekers ook Boeatan's uitstalling van Balische kunstnijverheid veel bekijks. En op Woensdag 23 dezer, ten 8 's avonds, zal de heer Moojen, op verzoek van Boeatan, bij het vertoonen van een fraaie door hem van meegebrachte verzameling lichtbeelden, het een ander vertellen van dat kunstzinnig volk en hun prettig land, dat hij langen tijd bewoond en door belstellende kennis liefgekregen heeft.

Toegangskarten tot deze voordracht zijn Dinsdag 22 dezer in beperkt aantal te verkrijgen in Heulstr.

A.s. Vrijdag tot en met den tweeden Paaschdag Boeatan gesloten zijn.

Van Week tot Week.

7-14 APRIL 1924.

Hoofd van het Gevangeniswezen. Met ingang van April is benoemd tot hoofd van het gevangeniswezen Mr. H. M. Hijmans, thans inspecteur-ouder hoofd van dien tak van dienst.

Mr. Raden Gondokoemo. Met ingang van 2 Maart belast met de waarneming der betrekking van eersten substituut-griffier bij den Raad van Justitie Soerabaya, Mr. Raden Gondokoemo, thans gesteld ter beschikking van den voorzitter van landraad te Blora en Rembang.

Bevorderd: bij het wapen der infanterie tot luitenant de majors W. Lasonder en J. C. Bannink; majoor de kapiteins D. H. Hardenberg en J. J. Kroes.

Universiteit te Leiden. Candidatsexamen Indische recht: de heer C. C. de Rooy en H. G. Verhoef.

Koloniaal Onderwijs Congres. Z. K. H. de Prins het beschermheerschap aanvaard van het derde Koloniaal Onderwijs Congres, dat 23 en 24 dezer te 's-Gravenhage wordt gehouden.

De Javaansche Intellectuele Bond. De Indonesische Vereeniging hier te lande (welke haar orgaan Hindia Poetra onlangs heeft herdoopt in Indonesia Merdeka, d.i. Vrij Indonesië), heeft in de vergadering van 5 April scherpe afkeuring uitgesproken over de oprichting van een Javaansche Intellectuele Bond te Soerabaya.

Tijdelijke censuur? Volgens het Soer. Handelsbl. overweegt de Ind. Regeering de wenschelijkheid van invoering van een tijdelijke censuur, ook van de Europeesche bladen, in perioden van roering en onrust, ter aanvulling van de artikelen in het Strafwetboek betreffende het zaaien van haat, tegen bepaalde klassen van de samenleving.

Voorzitter Volksraad. Bij Kon. besluit is benoemd lid, tevens voorzitter, van den Volksraad van Ned-Indië Mr. W. M. G. Schumann.

Landbouwhoogeschool Wageningen. Candidatsexamen koloniale boschbouw de heer P. C. M. Fluyt.

A. A. A. Grymans †. Te 's-Gravenhage is in den oudedom van 63 jaar overleden de gep. luit.-kol. inf. van het O.-I. Leger A. A. A. Grymans, ridder in de orde van Oranje Nassau.

Jubileumzegels. De aandacht wordt er op gevestigd dat de koloniale jubileumpostzegels (zowel Ned-Indië als in Suriname en Curacao) na April niet meer geldig zullen zijn. De onverkoopte voorraad zal worden vernietigd. Tot het einde dezer maand bestaat hier te lande aan de postkantoren te Amsterdam, 's-Gravenhage en Heerlem nog gelegenheid zich van de bedoelde zegels te voorzien.

Auto-ongeluk. De administrateur van de onderneming Medan (Deli-Mij.), de heer P. A. M. van Oorschot is tengevolge van het wegslaan van een brug de bandjirrende Deli-rivier met zijn auto in de rivier gestort. De hr. v. O. is gered, maar echtgenoot en de chauffeur zijn verdrongen.

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
ZALEN VOOR PARTIJEN

Spuistraat 40 J. SCHULTE ..... Den Haag

Speciaal Huis voor Dames-Confectie

Costumes, Mantels, Blouses, Japonnen en Rokken
Het goedkoopste adres voor prima Qualiteiten en Afwerking

Ziet onze ETALAGES en vergelijkt PRIJZEN en QUALITEITEN

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

ice-President Raad van Indië. Volgens het Soer. Handelsbl. zal de heer W. Frieling aftreden als vice-president van den Raad van Indië; de heer L. C. Westenenk, gouverneur van Sumatra's Oostkust, zou in zijn plaats worden benoemd.

gouvernement West-Java. De instelling van het gouvernement West-Java is niet te verwachten vóór 1 Januari 1926.

universiteit Amsterdam. Bevorderd tot doctor in de geneeskunde op proefschrift: Ziekte en sterfte onder de arbeiders bij de steenkolenmijnen te Berne, de heer E. W. den Hartog Jager.

geneeskundige Raad. Bij Kon. Besluit van 8 April is aan dr. C. Winkler op zijn verzoek eervol ontslag verleend als voorzitter van den geneeskundigen raad van het departement van koloniën, onder dankbetuiging. Benoemd als zoodanig dr. H. J. Kijlstra.

Tangerangzaak. (Weltevreden, 12 April, Aneta). Volgens het Bat. Nieuwsbl. heeft het bestuursonderzoek naar de Tangerangzaak met stelligheid uitgevonden, dat er geenerlei economische ondergrond voor het gebede bestaat, en dat elk politiek karakter er aan dient ontzegd te worden.

poging tot vergiftiging van de familie Hens. (Weltevreden, 13 April, Aneta). De oud-civiel-gezaghebber Mulder is gearresteerd, verdacht van de poging tot vergiftiging van den gouverneur van Atjeh Hens en diens huisgenooten. Er is voldoende zekerheid om aan te nemen dat persoonlijke wraakneming in het spel is.

resident Hooggerechtshof. Bij Kon. Besl. is benoemd tot president van het Hooggerechtshof van Ned-Indië Mr. E. A. Hoeffelman, raadsheer in voormeld Hooggerechtshof.

Prins Roland Bonaparte. Te Parijs is op 66-jarigen leeftijd overleden Prins Roland Bonaparte, kleinzoon van Lucien Bonaparte, den broeder van Napoleon I. Prins R. bemoeide zich niet met politiek, doch diende vooral de aardrijkskundige wetenschap. Vele reisbeschrijvingen heeft hij het licht doen zien, o.a. over Nederlandsche reizen naar Nieuw Guiné; verder schreef hij een groot werk over de oorspronkelijke bewoners van Suriname en ook over het Javaansche tooneel.

De Volksraads-benoemingen. De benoemingen voor den Volksraad zijn afgekomen; zij brachten den heer Zaalberg, volksraadslid en hoofdred. van het Bat. Nwsbl. (zie het nr. van 10 Mrt.), weinig verrassends. Volgens den heer Z. zal herbenoeming van de heeren Aay, Ten Berge, Delprat, Kan, Laoh, Schmutzer en Stokvis wel overal instemming vinden; evenzoo die van de heeren Dwidjosewojo, De Quelfoe en Moelia. Blijven over de zeven nieuw-benoemde leden in de groep Europeanen, waaromtrent schrijver e. e. a. opmerkt:

De heer Ahn is candidaat gesteld door de Middenpartij, maar of hij daárom benoemd is, mag betwijfeld worden. Buiten eenigen twijfel staat echter, dat deze keuze gelukkig is te noemen. Nog pas kort geleden is de heer Ahn om zijn verdiensten geridderd; de West-Java cultuurs zullen in hem een wakker vertegenwoordiger vinden. De heer Van Helsing zal de plaats van den heer Bergmeijer innemen; de benoeming is in overeenstemming met de wenschen der partij (C. E. P.). De heer Kagadoe vervangt den heer Sotelisa als vertegenwoordiger der Amboneezen, die in den jongen onderwijzer, in Holland opgevoed, stellig een beteren pleitbezorger zullen vinden. De heer Van Lonkhuijzen is benoemd als vakvereenigingsman, vertegenwoordiger der werknemers, terwijl ir. Schneider de plaats inneemt, welke wijlen de heer Van Sandick voor de S.S. bezette. Bij de benoeming van den heer Talma zij aangegevend, dat de Suikercultuur reeds lang aangedrongen heeft op een vertegenwoordiging in den Volksraad; maar de moeilijkheid om aan haar wensch te voldoen juist school in den persoon van den Syndicaatsvoorzitter. De Regeering is ten slotte over haar bezwaren tegen den voormaligen directeur van Fin, heengestapt en daarmede is de zaak gesteld boven den persoon. Wie den heer Talma uit een vorige periode hebben meegemaakt, zullen dat toejuichen; de Volksraad krijgt met hem een bekwaam lid, goed spreker tevens, wiens groote kennis ook buiten de belangen der suikercultuur tot haar recht zal komen. In den heer Wiessing, ten slotte, heeft de handel een vertegenwoordiger gevonden.

Wat de nieuwe benoemde Inlandsche leden betreft, vertegenwoordigt — aldus de heer Z. — Pangeran Hadwidjojo de zelfbesturen en komt in de plaats van Pangeran Prang Wedono, die een vorige maal voor een benoeming door de Regeering bedankte, om daarna een candidatuur van Boedi Oetomo te aanvaarden. De S. I. zal vertegenwoordigd worden door den heer Pandji Soeroso, bijgestaan — mag men aannemen — door den heer Soetadi, redacteur van de „Neratja”. De heer Wiranata Koesoema, ten besluite, heeft thans reeds zitting, doch als gekozen lid (candidaat) van den N. I.

Overzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De bestuursconferentie.

Op de conferentie ten Paleize onder voorzitterschap van den Landvoogd gehouden, zijn — volgens *Sum-Post en Deli Crt.* van 12 t/m 14 Mrt. — besproken de maatregelen in het belang van een juist beheer der middelen. Algemeen werd ingestemd met het voorstel van de inspecteurs van Financiën en aan die van de Bezuinigingsdienst de bevoegdheid te geven over te nemen kassen op te nemen van landsdienaren, die geloven onder hun beheer hebben. Voorts werd besloten het aantal personen, die kassen beheeren, door een betreffende organisatie zooveel doenlijk te beperken. De laatste jaren is aan dit aantal onnodig te groote uitbreiding gegeven. In zijn resummie van het besprokene vestigde de Landvoogd de aandacht er op dat, om de maatregelen als de genoemden nuttig en noodig zijn, omdat daarvan belangrijke, preventieve werking kan uitgaan, het toch ten eenenmale ongemotiverd is het voor te stellen, gelijk somwijlen geschiedt, dat in Indië corruptie algemeen verbreid zou zijn, in verband waarmede dan gesproken wordt van een golf van corruptie. Het is helaas niet te ontkennen, dat in jaren na den oorlog het algemeen moreel peil is gedaald en dat, als gevolg daarvan, zich meer gevallen voordoen van fraudes dan voorheen het geval was; dit is een algemeen verschijnsel, dat zich overal in de wereld voordoet, ook in het moederland, maar dat hier noch in Indië aanleiding mag geven te spreken van een algemeene corruptie. Verontrustender is de toestand in Indië zoomin als ginds; en te bedenken dat, dat overdrijving in dit opzicht weinig ander resultaat heeft, dan ongerechtvaardigde schade voor den Nederlandschen naam.

Bij de beschouwingen over de algemeene binnenland- en politieke toestanden werd door verschillende re-

Hotel „PROMENADE”
Oude Schev. weg 21
TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

Restaurant „GUDE”
WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf . . . . . 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.- per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINE

V. MASSARO
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK, STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Zijt Gij Abonné van het rijk Geïllustreerde Maandblad **NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW** ?

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—
Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag
Telefoon H. 1987*

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . / 80,000,000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BEZOEKT DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Keulsiraat 19 - Den Haag

Toegang vrij.

Iedereen werkdag geopend van 10-6 uur: 's middags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. 's Maandags *ketoepat* met toebehooren. Donderdags en Vrijdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.

Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop met *kwec-kwec*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

V. B. Zijn benoeming thans heeft hij te danken aan het feit, dat de Soenda-landen te zwak vertegenwoordigd zouden zijn als gevolg van de verkiezing, via P. E. B., van een aantal Midden-Java-regenten. Over het algemeen mag men dus de benoemingen geïkkelig noemen, al zal niemand verwachten, dat ze iedereen zullen bevredigen.

Zeerooverij bij Bengkalis. Rubbersmokkel.

Chineesche zeeroovers treden in de buurt van Bengkalis en elders in de wateren van Oost-Sumatra steeds brutaler op. Het Soer. Hbl. (3 Mrt. 2e bl. en 8 Mrt. 5e bl.) ontleent aan de *Delibliden* nadere bijzonderheden omtrent het voorgevallene.

De zeeroovers schijnen een uniforme methode toe te passen, dat niet alleen in Bengkalis, maar ook in de buurt onlangs nog in praktijk werd gebracht: ze doen zich voor als de allerbeste vrienden, vragen den menschen, op wie ze 't begrepen hebben, wat drinkwater, klimmen in de sampan en overvallen de niets vermoedenden. Op 4 Januari j.l. had de eerste berooving plaats. In een van die binnenwateren werd een met 3 Inlanders bemande en met rubber en levensmiddelen beladen sampan aangehouden door een prauw met 7 Chineezers, die drinken wilden. Ze sprongen in de boot van de Inlanders over, overweldigden de menschen, laadden de rubber en de levensmiddelen ter waarde van eenige duizenden guldens in hun eigen boot en voeren weg, de beroofden aan hun lot overlatende.

De ass.-resident van Bengkalis schreef aan den Gouverneur van Sum. Oostkust, dat van preventieve werkzaamheden door een snelle boot meer wordt verwacht dan van een repressief optreden. Met een repressief optreden toch is tot dusver weinig resultaat bereikt, daar de berichten van de zeerooverijen vaak eerst na eenige dagen binnen komen. Dat komt, omdat de roovers meestal de gewoonte hebben de beroofde sampan een eind mee te nemen, de zeilen te stiefen of stuk te slaan, zoodat de schipper langen tijd noodig heeft om met zijn beroofde vaartuig weer terug te keeren. De ass.-resident vroeg om twee snelle, zeevaarige motorbooten.

De politie van Bengkalis is met de beschikbare hulpmiddelen met verdubbelde activiteit aan het sporeen gegaan. Geregelde patrouillediensten zijn georganiseerd en alle prauwen en sampans, welke ontmoet werden, zijn aangehouden, waarbij naar oorsprong van schip en lading en bemanning is gevraagd. Aan het licht is toen gekomen, dat enorme hoeveelheden rubber gesmokkeld worden uit de havenplaatsjes van den Overwal om in Bengkalis overgeladen te worden voor overscheep naar Singapore, ten einde daar verscheept te worden onder den naam „vreemde rubber”, dan wel om uit Bengkalis verder gesmokkeld te worden naar den Overwal. Op deze wijze maken de Engelschen hun eigen rubber-restrictie tot een wassen neus.

De kwestie is in den wetgevendenden raad te Singapore ter sprake gebracht door een der Chineesche leden, die zeide dat, hoewel hij blij was, dat de regering van de Straits negen motorbooten had om de smokkelaars te bestrijden, de smokkelaars bereid waren den strijd aan te binden met omkoopingen. De geheele kampongbevolking was betrokken bij den verkoop van rubber aan smokkelaars en de menschen beschouwen dat als absoluut wettig. Spr. critiseerde het slappe optreden van de politie en stelde voor, dat de motorbooten zouden worden bemand met mariniers en voorzien van draadloze telegrafie; dat aanzienlijke beloningen zouden worden uitgekeerd aan hen, die aanwijzingen gaven, welke leidden tot arrestaties en dat het volk, dat zich zoogenaamd met visscherij, maar inderdaad met *rubbersmokkel* bezig hield, zou worden geregistreerd, zoodat een effectieve controle over hen kon worden uitgeoefend. Bewezen die maatregelen uitwerking te hebben, dan zou de Regeering de kwestie van de certificaten van oorsprong kunnen overwegen. De koloniale Secretaris zeide in zijn antwoord, dat de Regeering van de Straits stappen deed om aan den smokkelhandel, zoover als mogelijk is, een einde te maken, doch het is een der moeilijkste vraagstukken. Spr. geloofde, dat de ambtenaren niet zoo voor omkoopingen vatbaar zijn als het Chineesche lid wel meende. De kwestie van de beloningen zou zeker worden toegepast.

De *Dell Crt.* van 15 Mrt. bericht, dat het achtste en negende geval van zeeroof op 4 en 9 Maart zijn geconstateerd. In beide gevallen werd een sampan met gesmokkelde rubber aangevallen door een met roovers bemande sampan. Twee roovers konden worden gepakt.

Sluimerende krachten.

De Bandoengsche red. van de *Locomotief* (18 Febr. blz. 2) geeft een algemeene beschouwing omtrent de

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankiers HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

uit waterkracht verkregen electriciteit in Ned.-Indië naar aanleiding van de in Juni te houden groote conferentie te Londen, de *World Power Conference* wijdt aan de krachtbronnen der wereld, hun ontginning en benutting. Hij zegt o.m.:

Op Java worden van de beschikbare een mill. P.K. er maar 50.000 gewonnen. Opgemeten, d.w.z. danig bestudeerd, dat volume en snelheid van het ter zijn vastgesteld, zijn op Celebes, Borneo en Sumatra al 5 miljoen P.K.; en dat is dan nog maar een Van dit alles is nog maar een te verwaarloozen fra benut, ofschoon er plannen zijn en concessies o eens. Zoo bezit een in hoofdzaak buitenlandsch s caat een concessie voor het winnen van waterkr in de Asahan-rivier in Sumatra; de te bouwen traies in de buurt van het Toba-meer zouden niet der dan 150.000 P.K. voortbrengen; de stroom zou bruikt worden in kunststofabrieken.

Op het Inlandsch landbouwcongres zou bespre worden hoe de electriciteit ook benut kan worde het inlandsche en Chinese klein-bedrijf en in landbouw, om de electriciteit in leven en werken het volk van Java een even groote plaats te doen nemen als in den arbeid en het leven van de vol van Noord-Amerika, Canada, Zwitserland en Sc navie.

De Indische Regeering aanvaardde het beginsel, in de electricische kracht, resultante van stroomend ter en niveauverschil, de gemeenschap steeds een o wegend aandeel moet behouden!

In de *Locomotief* van 19 Febr. blz. 2 schetst de B red. het Waterkracht- en electriciteitssysteem in bouw en werking, zooals men dat op de hoogvlav van den *Praanger* vindt, terwijl hij in de *Locomv* van 6 Maart blz. 4 een historische terugblik geeft den dienst van Waterkracht en Electriciteit, onis uit het waterkrachtbureau der S.S. en het electe itsbureau van G. B. De werkzaamheden van dienst van Waterkracht en Electriciteit omvatten: Stelselmatige opsporing en verkenning van waterkr ten en hun inventarisatie; hydrometische waarnen gen; 2. Staatswaterkrachtwerken en -energievoor ning; 3. Waterkrachtbouw en -bedrijf en hun voor reiding; 4. Technische werkzaamheden voor an diensten, locale raden en particulieren, alsmede voorlichting in den ruimsten zin; 5. Vergunningen het gebied van waterkracht en electriciteit.

Vervolgens wist de schrijver op een zaak, welke het oogenblik in een beslissend stadium verkeert: zijn de ontwerpen voor benutting van de kali Ko en voor de stroomlevering van Soerabaja en den heelen Oosthoek, alsmede de onderhandelingen, wa daaroer thans weer gevoerd worden. Gebleken is, de kali Konto genoeg electricischen stroom kan lev voor stad en gewest Soerabaja en vrijwel den gehe Oosthoek. De ontwerpen voor de kali Konto-wel zijn tot in de fijnste bijzonderheden gereed; kwam reeds eenmaal tot een overeenkomst met een part lieren gegadigde en telkens werd op raadselach wijze de uitvoering belet. Men mag vertrouwen, daartoe bevoegde organen eindelijk de openbaring len eischen door wie en waar de uitvoering is belet een werk, dat voor de stad en de haven Soerabaja, de metaalindustrie aldaar en alle andere takken nijverheid, voor tram- en spoorwegen, dus voor gansche wereld van handel, bedrijf en transport Oost-Java, goedkope stroom kan leveren; goedke kracht in een tijd, waarin zeker wel elke ondernem van iederen aard behoefte heeft aan en recht kan de gelden op de verstrekking van alle hulpmiddelen, ke het land kan bieden.

Schrijver besluit: Voorzoover het gebeurde met kali Konto mede een uitvloeisel is van de polit welke ook aan werken met een vooraf vaststaand zelfs reeds in contracten vastgelegd rendement voering onthoudt, past het binnen het raam van een leid tot wering van alle productieve kapitaalsuitgav dat het, in zijn nieuwste ontwikkeling, een afzond lijke bespreking verdient. De koers van den Indisch gulden, de voortdurende malaise vooral in den impo de moeilijkheid de thans sluitende begrooing sluit te houden en de verminderde welstand staan afte deze kapitaals-politiek in het nauwste verband, wa daarmede het brandendste economische vraagstuk Indië is geworden.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Eene eigenaardige samenkomst in de Ind. wereld. Nadat het verbod tot het houden van vergaderingen Java was ingetrokken nam een communistische

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT
Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

GEZUSTERS PLATTEEL

Gediplomeerde Coupeuses

Atelier voor het maken van Avond- en Wandel-Costumes

OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

Voor reële prijzen te koop gevraagd

geheele of gedeelten van Inboedels, ook losse Meubelen, als Kasten, Buffetten, Salon- en Huiskamermeubelen, Slaapkamers; Gordijnen, Tapijten, Haarden, Piano's, Gramophoons, Brandkasten, Goud en Zilver en al wat men van de hand wil doen.

Beslist vertrouwd, solledst adres.

Groot Hertoginnel. 253 **J. HORNMAN & Zn.** Telefoon M. 391 Den Haag

aanzienlijk en vertegenwoordigt dikwijls eene waarde van vele duizende guldens.

De schrijver begrijpt niet de wijze waarop het binnen-smokkelen van opium te Padang met goed gevolg kan plaats vinden en heeft een sterk vermoeden dat het gilde van opiumsmokkelaars de politie te glad af is.

Hij twijfelt er evenwel niet aan of het einde van de zaak zal wel zijn de arrestatie van de daders. Het is geen gemakkelijke zaak voor den buitenstaander te weten te komen hoe die clandestiene invoer van opium in elkander zit.

Op Java neemt men aan dat het Chineesch personeel van de aankomende stoomschepen daarin veel belang stelt.

Op den vasten wal moeten met de smokkelarij meerdere personen zijn gemoeid en de praktijk eischt groote handigheid in het vak, dat slechts door weinigen wordt verstaan.

Aangezien in den regel het onderzoek bij de Douanekantoren van de ingevoerde goederen nog al streng is, is misleiding van het douanepersoneel gewoonlijk ook al moeilijk.

Overtreeders van de reglementen worden bij ontdekking spoedig gevat.

De auto's, welke van Medan te Padang komen, worden eveneens door de politie onderzocht en waakt deze zooveel mogelijk dat de omvang van de clandestien ingevoerde opium niet al te groot wordt.

En te beweren dat de mogelijkheid bestaat dat het clandestiene heulsap per postpakket wordt aangebracht, heeft geen zin, waar het bekend is dat de postambtenaren steeds een streng wakend oog op den inhoud van de pakketten houden.

Nu zou men nog de aandacht kunnen laten vallen op de vliegtuigen, doch, aangezien, voor zoover de schrijver weet, slechts 2 vliegtuigen Padang hebben bereikt, acht hij het niet waarschijnlijk dat daarmede opium zou zijn binnengebracht.

Hoe de clandestiene invoer van de aanwezige opium dan wel met goed gevolg te Padang plaats heeft gehad, blijft voor den schrijver een raadsel.

Blijkbaar zijn er personen, zegt hij, die ten deze over eene geraffineerdheid beschikken en die zich het clandestien vervoer van opium niet willen laten verbieden.

Het is niet aan te nemen dat de aanwezige groote hoeveelheid clandestiene opium per zelfde gelegenheid is ingevoerd en moet men wel tot de conclusie komen dat de smokkelaars reeds vele malen succes bij hunne actie hebben gehad.

Volgens de meening van den schrijver kan alleen een goed detectief stelsel de oplossing van het raadsel brengen.

Heetgeen ten deze opvalt, is dat de schrijver geen melding maakt van de mogelijkheid, dat, gedurende de duisternis, zóowel ter reede, in de haven, als buitengaats, personen in kleine vaartuigen of sampans, de schepen naderen en naar land terugkeeren, nadat men, met behulp van het scheepspersoneel, opium in mandjes of blikken van het voorschip heeft laten zakken.

Deze wijze van clandestien vervoer is natuurlijk reeds langen tijd aan de Indische politie en aan de grotemenigte bekend.

Literatuur-Overzicht.

Het lepravraagstuk.

Als overdruk van Bulletins No. 214-215 van den Bond van Geneesheeren in Ned.-Indië is verschenen een studie van Dr. E. H. Hermans (Soerabaja, Drukkerij Plantijn), waarmede de schr. bedoelt allen (dus ook niet-medici) te bewijzen, dat er iets gedaan moet worden om de menschheid van deze afschuwelijke plaag te verlossen.

Aan het Voorwoord ontleenen wij: „Voor eenigen tijd publiceerde ik in het „Soerabajasch Handelsblad” eenige artikelen over lepra. Naar aanleiding daarvan verzocht het hoofdbestuur van den Bond van Geneesheeren mij een meer uitvoerige publicatie hierover het licht te doen zien, teneinde deze eventueel als basis voor voorstellen omtrent een georganiseerde leprabestrijdingsmethode te kunnen doen dienen. Aan dezen oproep geef ik gaarne gehoor, te meer, waar volgens mijn inzichten de op plicht verzaken gelijkende onverschilligheid van het Ned.-Indische volk, en speciaal van de Ned.-Indische regering, al veel te lang heeft geduurd. Tal van veege teekenen wijzen er op, dat deze verwaarloozing van een der grootste volksbelangen niet langer ongestraft kan voortgezet worden. Moge men eindelijk krachtdadig de handen ineen slaan en een halt toeroepen aan den duivel

BESCHIKBAAR.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

BESCHIKBAAR.

Dienstverrichting „VOORWAARTS”

Jan Evertstraat 19 - Telefoon H. 6684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereeniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten.

De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.

Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tegemoet ziende.

Hoogachtend,

HET BESTUUR.

Zeilen en Linoleum wrijven.
Boenen, Schuren en Schrobben,
Poetsen, enz.

TARIEF

Met wagen . . . . . 10.60 per uur en per man
„ fiets . . . . . 10.60 „ „ „ „ „
Zonder wagen . . . . . 10.50 „ „ „ „ „
Innen van kwitanties. . . . . 10.80 per uur.
Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
Bezorgen van brieven en circulaires volgens overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

BESCHIKBAAR.

PIANO'S RIPPEN

P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

landsche volksgroep ter hoofdplaats Semarang, op Zondag 11 November 1923, deel aan eene vergadering van de Sarikat Islam Vereeniging, waarin eenige besprekingen zouden worden gehouden die de aandacht zouden trekken.

Deze vergadering werd geleid door de vrouw Moenah in het dagelijksche leven ook wel bekend als Mbok Moena.

Zij hoopte dat onder de aanwezigen geen al te groote stommerikken zouden zijn die altijd bleven zwijgen, al was het nu ook niet bepaald noodzakelijk dat zij bij de discussies eene voorhoede vormden.

De eerste spreker was Mohamad Jasin die het onderwerp der verwijdering van Semaoen behandelde.

Dezen was vergund naar Nederland te vertrekken, natuurlijk niet als verbanningsoord, doch hij moest zijne eigen reiskosten betalen.

Hetzelfde zou waarschijnlijk gebeuren met den gewezen voorzitter van den Werklieden-Bond Mandojono.

En misschien maken Hadji Misbach met de zijnen ook nog wel eens een plezierreis naar Europa, zeide hij.

De tweede spreker was de heer Soemantri.

Hij vertelde dat in den jongsten grooten oorlog 20 miljoen slachtoffers waren gemaakt, dat in Engeland 200.000 werklozen waren en dat het verbond tusschen Engeland en Frankrijk was verbroken.

De verslaggever voegt hieraan toe dat deze mededeelingen nu wel is waar niet geheel juist waren, doch dat zij toch ook niet veel kwaad konden doen.

Ernstiger was evenwel de bewering van den spreker dat het bevrijde Engeland 50.000 dollar had geperst uit de Bevolkingen van de Straits-Settlements en van Hindoestan, in het belang van het vormen van een basis te Singapore, ten behoeve van de Engelsche vloot.

Hij wees vervolgens op het toekomstig streven om de vroeger bestaan hebbende relaties tusschen Hindoestan en Java te herstellen.

De Nederlandsche Vlootwet behandelende, gebruikte de spreker deze gelegenheid als zijne overtuiging uit te spreken dat hij aan het internationalisme boven nationalisme de voorkeur gaf.

De groote vijand van het volk was het kapitalisme.

Hij stelde voor aan de redactie van „Tribune” te Amsterdam het navolgende telegram te zenden:

„De Inlandsche bevolking in Indië dankt het revolutionaire proletariaat in Nederland voor de hartelijke ontvangst van Semaoen en de afstemming van de Vlootwet.”

En voor allen en allen één, jubelde de vergadering, vergezeld van langdurig handgeklap als bewijs van instemming, terwijl ook het woord „aaneensluiting” werd gehoord.

De voorzitter Mbok Moena wakte hare sexegenooten op de respectievelijke echtgenooten te steunen bij de vervulling van hunne taak en ze niet te bedreigen met echtscheiding, zooals tijdens de pandhuisstaking zoo dikwijls had plaats gehad.

De vergadering vond die aangenomen houding der vrouwen al te erg.

Ten slotte sprak nog Mbok Soepijah van Wirosari en werd daarna het lied der Internationale gezongen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een raadsel.

„Brani Beloei” maakt in zijn wekelijksch overzicht voorkomende in de „Sinar Sumatra” van 22 December 1923, melding van het feit, dat in die maand, ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra), beslag is gelegd op eene belangrijke hoeveelheid clandestiene opium.

Wanneer veel clandestiene opium wordt achterhaald, moet natuurlijk ook veel clandestiene opium worden ingevoerd en men vraagt zich dan onwillekeurig af van waar dat heulsap afkomstig is en op welke wijze het clandestien wordt binnengebracht.

Dat op de niet in beslag genomen opium bij het van de hand zetten van dat artikel, geldelijk voordeel is verbanden, spreekt van zelf, want het is niet alleen bij voorster in trek, doch er zijn vele opiumrookers te land en de aanwezige hoeveelheid clandestiene opium op plaats is vrij aanzienlijk.

De hoeveelheid van de door de politie in beslag genomen opium bedraagt vele tails en het is nu natuurlijk bekend in welk ressort het heulsap was opgeborgen, doch toch vindt de schrijver het te betreuren dat de politie zoo laat achter het feit is gekomen en nu pas de clandestiene opium heeft kunnen achterhalen.

De hoeveelheid clandestiene opium welke op Java door het Bestuur in beslag wordt genomen is eveneens zeer

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING. S

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

der melaatschheid, die nog steeds ongestoord voortgaat in onze bloeiende koloniën duizenden en duizenden wezens te maken tot een afschuw voor hun omgeving en een last voor zichzelf.”

Vragen des Tijds.

In het April-Nr. beantwoordt de heer S. Ritsema van Eck Prof. Mr. C. van Vollenhoven, die in het Maart-Nr. van De Gids een kritische bijdrage schreef over de „Vinding-Ritsema van Eck”. Degenen die den hr. R. v. E. kennen, weten dat hij niet de man is die zich laat bestrijden zonder krachtig verweer. Volgens hem begrijpt Prof. v. V. het steisel-Van Eck niet geheel, want „met overdreven uitdrukkingen maakt hij van een harmonisch beeld een caricatuur. Uit niets spreekt echter de drager van een eigen visie, nergens is zelfs geargumenteerde weerlegging”. Den bal terugkaatsend, roept de hr. v. E. uit: „Zijn eigen werk, de proeve Oppenheim, liet de belangrijke zaken ongeregeld. Hoogere gezichtspunten, die het bestaan van het Groot-Nederlandsche Rijk bepalen, zoekt men in zijn werk vergeefs. Hij ziet hoofdzakelijk Inlanders en hun rechten en, vooral, wetten. Met wetten en bepalingen gelooft hij alles te kunnen beheerschen. Noemt hij mijn werk „een rols in de baren”, van zijn werk moet het tegendeel worden getuigd; het is eigenlijk fatalistisch. In hetzelfde Nr. nog een bijdrage van den hr. S. Kalf: Een Bronbeek-stichting in Indië.

De Indische Gids.

De hr. S. Kalf opent de April-afl. met een artikel over goud-exploitatie op Java. Zoo Sumatra als het fabelachtige goudland Ophir der ouden gold, Java werd in het Hindoe-tijdperk eveneens voor een goudrijk eiland gehouden. In eene sansriet-inscriptie van 932 A. D. werd het in dien zin genoemd, terwijl eene schriftplaats in de Ramayana luidt: „Doorzoekt zorgvuldig Jawa dwipa dat met zeven koninkrijken prijkt, het goed- en zilvereiland, rijk aan goudmijnen”. Edoch, uit het historisch overzicht van den hr. K. over uitgevoerde exploraties blijkt, dat die rijke goudmijnen nog altijd op zich laten wachten. — De hr. C. P. J. Blok schrijft over het verblijf van Pangeran Adipati Anom Amangkonegoro Soedibio Rodjopetro Narendro Mataram in Nederland van Sept. 1919—Dec. 1920. De schr. was tijdens het bezoek van dien hoogwaardigheidsbekleeder, toen kroonprins, thans Sultan van Jogjakarta, aange- wezen als zijn particulier secretaris en vergezelde hem bij zijne bezoeken en op zijn tochten door het land. — Een bemiddelingsvoorstel, is de titel eener bijdrage van den hr. J. van Roon, waarin hij opkomt voor de belangen der vóór 1920 gepensioneerde militairen. — Prof. Dr. J. A. Veraart wijdt eene beschouwing aan „De gemeenschappelijke Mijnbouw-Maatschappij Billiton”, waarvan het ontwerp van wet onlangs door de Tweede Kamer is aangenomen. — In een artikel „Indië en de Nederl. Volksvertegenwoordiging”, geeft Mr. J. J. van Bolhuis opmerkingen naar aanleiding van besprekingen in beide Kamers der Staten-Generaal. — Overigens bevat dit Nr. de gewone rubrieken: Varia. — Revue van brochures en van tijdschrift- en dagblad-artikelen. — Buitenland. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie.

De West-Indische Gids.

De April-afl. opent met het vervolg zijner Schetsen uit Suriname, door G. J. Staal. — Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum artikel over de Surinaamsche grondpolitiek. Na een korte historische schets, bespreekt schr. de huidige verordeningen met betrekking tot de uitgifte van grond, mede in verband met de groote beteekenis, welke groote en kleine landbouw voor de toekomst van deze kolonie hebben. — Dr. J. W. Jenny Weyerman geeft weder opmerkingen ten beste in het belang eener eventueele waterleiding voor Paramaribo. — De hr. P. Cool bepleit het behoud van den militair-geneeskundigen dienst in Suriname, welke sommigen zouden willen afschaffen. — Verder eene uitvoerige bespreking van het werk van ir. W. L. Utermark: De economische beteekenis van het geslacht Citrus, in het bijzonder voor de Ned. Overzeesche gewesten.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 35: Mangelwortels. — Padi na suikerriet, door I. J. Kasimo. — Kon. Vereeniging „Koloniaal Instituut” te Amsterdam. Met afb. — De toepassing der electriciteit in de suikerindustrie, door H. E. Weikamp. — Kancel en damar op Celebes. — Javanen in Suriname (ontleend aan een art. van Prof. Went in de Ind. Merc.). — Natuurmonumenten in Ned.-Indië. — Hoe de bevolking van Kediri denkt over de wadoeks, door Karsono Prawirosoebroto. — Waardoor verschillen Javaan en Nederlander? door dr.

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. Sch. 2298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
Prima Stoffen. Billijke prijzen.
Heeren Costumes v.f. f 60.- Dames Costumes v.f. f 70.-
Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Opperseren

E. Nijessen. — Overzicht van de productenmarkt. — Id. No. 36. De verhouding van den Inlandschen riep- planter tot de suikerfabriek door Karsono Prawirosoebroto. — Door Siantar's theelanden (vervolg), door J. J. van der Laan. — Leuciet, een nieuwe bron voor kaliverbindingen, door Dr. H. C. Prinsen Geerlig's (ontleend aan de Ind. Merc.). — Theeziekten. — Een nieuwe werkwijze ter ontsuikering van melasse, door H. E. Weikamp. — Radio of draadlooze telefonie (vervolg). — De domme, niet denkende tani, door J. Kasimo. — Koffiebessenboekje. — Overzicht van de productenmarkt.

De Indische Mercurus.

No. 15. De rentabiliteit der Indische havens, door W. H. M. Schadee. — Handelsbeweging van suiker in de verschillende landen der wereld in het jaar 1923, door Dr. H. C. Prinsen Geerlig's (vervolg). — Gedroogd suikerriet als grondstof voor de Europeesche suikerfabrieken? door W. L. Utermark. — Nederlandsche Koloniaal Wetenschappelijk onderzoek in Britsch-Indië. — De bodembedekking in rubbertuinen. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoodaer de overigewekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over de groote cultures: cacao, kina, koffie, suiker, tabak, thee.

Suriname.

In de avondvergadering van 8 April heeft de Tweede Kamer de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1924 behandeld. Niet in het land zijnde hebben wij de vergadering niet kunnen bijwonen en weten dus niet hoeveel, of liever hoe weinig, leden aanwezig waren. Er zijn zeer belangrijke redevoeringen — 24 kolommen van de Handelingen — gehouden, getuigende van veel goeden wil, maar die tot niets hebben geleid en ook tot niets konden leiden wegens den financieelen toestand van het moederland, die krachtige hulp aan de kolonie uitsluit. Toch gelooven wij dat voortgaan op den tot nu gevolgden weg het moederland meer geld zal kosten dan krachtige hulp nu.

Bij de behandeling in de Tweede Kamer van de Surinaamsche begrooting voor 1921 — 10 Februari 1921 — zeide de oud-Gouverneur Lely aan het slot eener interessante rede: „Ik wil nog een stap verder gaan en verklaren, dat, indien er ondernemende kapitalisten zouden zijn, die bereid waren, om het rijkte land van een goed ingerichte suikeronderneming in Suriname gedeeltelijk te dragen, ik van meening ben, dat er alle aanleiding zou bestaan voor de Regeering, om een dergelijke onderneming op krachtige wijze tegevoert te worden. Dit zou bijv. kunnen geschieden door de vereischte gronden op zeer billijke voorwaarden uit te geven, door het nemen van aandeelen in zulke ondernemingen, wellicht met de bepaling, dat het overige kapitaal preferent is voor een bepaalde rente, enfin, door vele middelen, die kunnen strekken om het particuliere kapitaal te prikkelen, om zijn geld niet alleen in onze Oost, maar ook in de West te steken, in de suikercultures.”

Zou het denkbeeld van Dr. Lely niet uitvoerbaar zijn zelfs in deze benarde tijden? Ons is ter oore gekomen dat een zeer machtig handelslichaam, zoekende naar terrein buiten Java voor groote suikerondernemingen geweest heeft tusschen Suriname en Cuba. Heeft de Regeering de gelegenheid aangegrepen om de schaal te voordeele van Suriname te doen overslaan? In hooge mate zou het toch te betreuren zijn, indien deze kans voor Suriname verloren ging.

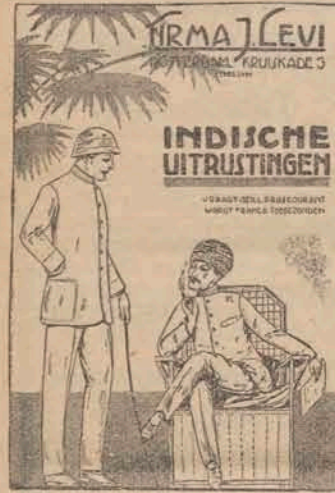
Eenige groote, moderne suikerfabrieken, gebruikmakende van de moderne landbouwmethode en Suriname zou spoedig in beteren doen geraken. In 1890 was het subsidiecijfer gedaald tot f 16155; in 1898 bedroeg het f 20337. Bij een nieuwen opbloei van den landbouw zou deze toestand kunnen terugkeeren en dan ware elke splitsing van de begrooting overbodig.

Om nu terug te keeren tot de vergadering van 8 April: Verreweg de belangrijkste rede was die van den heer Utermark. Zijn uitvoerig betoog betreffende de Corantijkwestie was voortreffelijk gedocumenteerd en bij het lezen daarvan dachten wij: hoe zal de Minister daarop reageren? Welnu, voor de zooveelste maal werd het spel van kat en muis herhaald, maar de muis was ongetwijfeld de Minister. Het antwoord van Zijne Excellentie was er geheel naast. Op de vragen van den heer Utermark is niet geantwoord. Voor de zooveelste maal is het gebleken dat de

N. V. Meubelfabriek „DELTA”

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:
Complete Huiskamers van af f 315.-

WITTE PAKKEN

vanaf f 14.50

3 maal gekrompen Indische Coupe
Wij garandeeren het juiste model
48-jarige reputatie
Vraagt Prijscourant of Stalen
Toezending franco

F. J. LEVI

Kruiskade 5 h. d. Cools.
ROTTERDAM

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43   Telefoon 1867
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten.
Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.
Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

H. H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

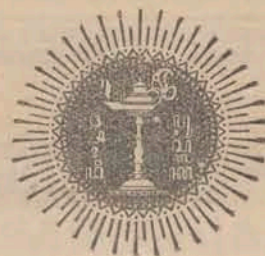
Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoodat hie te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

J. J. REESER
 Ploet Heinstraat 116 Telefoon Marnix 1740
 'S-GRAVENHAGE
 Solied adres voor Complete Meubelfiering van Woningen
 BILLIJKE PRIJZEN PRIMA KWALITEITEN
 RUIME KEUZE
 Vraagt gratis Prijsopgave!
 Bergplaats voor Meubels. Verhuizingen.

TOEPOEL's Modelschool
 Joh. Camphuyssir. 165-67 (Bezuidenhout) DEN HAAG
BOKSEN, JUJITSU, ONTVETTING
VERSTERKING, TRAINING voor elke sport
Dames en Heeren. LAGE PRIJZEN
 Warme en koude Kuip- en Stortbaden. Alle lessen geeft
 P. M. C. TOEPOEL, Oud-Amateur-Kampioen van Nederl.,
 Gediplomeerd Leeraar N. B. B.

Regering iets te verbergen heeft, een blunder van een
 vorige regering waarmede men niet voor den dag wil
 komen. Reeds vele jaren houdt de Regering deze
 houding vol en de Tweede Kamer heeft niet de flink-
 heid daaraan een einde te maken. Wij hopen dat de
 Eerste Kamer eerlang den Minister nogmaals aan den
 tand zal voelen en zich niet voor de zooveelste maal
 met een kluitje in het riet zal laten sturen.

Zooals wij reeds in een vorig nummer opmerkten, bij
 de bespreking van de Memorie van Antwoord, zijn wij
 bij deze begroting een stap vooruit gekomen: De
 Minister heeft — natuurlijk in overleg met zijn ambt-
 genoot van Buitenlandsche Zaken — niet op oud-diplo-
 matieke wijze, maar *onbewimpeld* de beruchte bewering
 aangaande het bezit van de Corantijn van Minister de
 Marees van Swinderen *gedesavoneerd*. De volgende
 stappen zullen den Minister wel afgedwongen worden.

De heer IJzerman heeft niet gerepliceerd. Wij kunnen
 ons best begrijpen dat hij er tegen opzag de vele on-
 juistheden in het antwoord van den Minister te ont-
 riefelen.
 Zeer belangrijk was ook de rede van den heer Ger-
 risen, ook in verband met hetgeen wij hiervoren aan-
 haalden uit de rede van Dr. Lely van 10 Februari 1921.
 De heer van Gijn heeft het bekende voorstel-Bos tot
 opheffing van de begroting in bescherming genomen
 tegen hetgeen de commissie-Staal daartegen heeft aan-
 gevoerd. Wij hadden gaarne gezien dat de spreker ook
 de bezwaren door den oud-Gouverneur Lely geopperd
 in zijne rede van 8 Februari 1912 in de Eerste Kamer
 (Handelingen blz. 374 en 375) onder de oogen had ge-
 zien. Ons wil het voorkomen dat die bezwaren nog
 ergens weerlegd zijn.

Van geachte zijde ontvingen wij een mededeeling uit
 „The Louisiana Planter” van 8 Maart j.l. over een
 nieuw soort baco, de „Robusta” genaamd, waarmede
 op Jamaica proeven genomen zijn.
 In gaten geplant, waaruit zieke planten waren ver-
 rijderd, zouden ze immuun gebleken zijn voor de
 Panamaziekte. Sir Francis Watts zeide omtrent de
 proeven:
 „If the work was continued there would be a new
 kind of banana suitable for all kinds of trades.”

Men zal goed doen in Suriname het oog op deze zaak
 te houden.

Oud-Gouverneur Staal heeft op 10 April in een
 bijeenkomst, belegd door de Rotterdamse afdeeling
 van de vereniging Mercurius, een lezing met licht-
 beelden gehouden. Van de interessante lezing gaf de
 N.R.G. van 11 April, Ochtendblad C, een verslag. De
 voorzitter der afdeeling Mercurius bracht den heer
 Staal dank en bood hem namens die afdeeling een
 bedrag aan voor Bethesda, waarvan de heer Staal
 bestuurslid is.

Op Hemelvaartsdag, 29 Mei, zal te Rotterdam de
 jaarvergadering der Ned. Zend. Vereniging worden
 gehouden. Des middags zal de heer Staal spreken over
 het zendingswerk der Broedergemeente in Suriname.

Aangezien de Gouverneur van Suriname Baron
 Heemstra, van Juli tot en met Dec. 1924 met verlof in
 Nederland zal vertoeven, en zijn vervanger, mr. Riet-
 berg, vermeldelijk eveneens met verlof uitlandig zal
 zijn, wordt mr. Nysingh, lid van den Raad van Bestuur
 en Procureur-Generaal in Suriname, genoemd als ver-
 vanger van den Gouverneur tijdens diens afwezigheid.

Curaçao.

Het Curaçaosche Muntstelsel.
 III.

Deze zaak blijft belangstelling trekken.
 Er is eene vergadering geweest van voorzitter en
 leden der Curaçaosche bank, waarin de heer
 S. Gorsira J. P. Ezn., die het eerst in den Kolonialen
 Raad dit onderwerp ter sprake bracht, eene uitvoerige
 rede heeft gehouden.
 Zijne bedoeling verduidelijkende zei spreker:
 „Het heeft mij eenigszins bevreemd te hooren de be-
 werping, dat ik ons muntstelsel los wil scheuren van het
 Nederlandsch Courant, dat hier sedert de invoering
 van de munt heeft gebracht in koersen en daarna uitstekend
 gewerkt heeft. Men vergeet, dat bij de wijziging van het
 muntstelsel uitdrukkelijk is ingevoerd de Nederlandsche

gulden met goud als basis en dat, om er toe te geraken,
 toen over en weer alle schuldverbindingen met zes
 percent zijn gereduceerd. De basis van ons muntstelsel
 is dus goud. Ik heb uitdrukkelijk gezegd, dat „wordt
 thans tevens verklaard, dat de Curaçaosche gulden gelijk
 staat met den Nederlandschen gulden goud — hetgeen
 trouwen de bedoeling is geweest zijn — en dat alle ver-
 bindingen geacht worden te zijn aangegaan in Neder-
 landschen gulden goud — wat ook trouwens het geval
 is — dan is daarmee alles verholpen.”

Als ik u er even aan herinner, dat ik indertijd, om het
 oude wankelende Curaçaosch Courant terug te brengen
 tot Nederlandsch Courant, dat toen goud tot basis had,
 voor een der banken hier zelf de rekeningen met
 6 percent heb gereduceerd en de boeken omgewerkt heb,
 dan, — gij zult het met mij eens zijn — kan bij mij geen
 twijfel bestaan, dat de schuldverbindingen hier zijn en
 worden aangegaan met het nieuwe stelsel als basis,
 waarbij is bepaald de waarde van een Amerikaansch
 twintigdollar goudstuk op Gulden 49 en de waarde van
 een oude Spaansche gouden onza op fls. 38.65.”

Het is noodig, dat het Hollandsch zilver uit het ver-
 band van ons muntstelsel wordt gelicht; de invoer
 daarvan moet worden verboden.

Ter voorkoming van clandestienen invoer van zilver
 moet het hier in omloop zijnd zilvergeld vervangen
 worden:

a. door bons van f 2.50; f 1 en f 0.50 door de Cura-
 çaosche Bank uit te geven;

b. door Curaçaosche munten van dezelfde waarden.
 Uitvoerig heeft spreker vervolgens becijferd, dat de
 Curaçaosche betalingsbalans gunstig moet zijn met een
 surplus van ongeveer f 440.000.— en dit ook in de eerst-
 volgende jaren wel zal blijven. Daalt de Nederlandsche
 gulden daarentegen tot bijv. f 0.80 goud dan zal Curaçao
 ineens komen te staan voor een tekort van f 1.100.000.—.

De heer Gorsira eindigde zijn beschouwingen aldus:
 „Zal de Nederlandsche wetgever door niet toepassing
 van den voorgestelden preventieven tijdelijken maatregel
 Curaçao aan het dreigend gevaar blootstellen ter
 wille van het betrekkelijk onbelangrijk verschil in de
 overmaking van subsidie of uit sentimenteete overwe-
 gingen? De billijke, verstandige, royale Nederlandsche
 wetgever, die wij uit onze geheele geschiedenis kennen,
 is nog niet ontaard tot een kleingeestig en bekrompen
 wetgever, hoe ook de nood hem dwingt tot zuinigheid.”

Men beseffe ook, dat op den Curaçaoschen wetgever
 de verplichting rust, als straks de huishoudelijke begroo-
 ting hem wordt voorgelegd, met ernst die te onderzoeken
 en aan te geven, waar ook hier bezuinigingen kun-
 nen worden toegepast, die de subsidie tot een minimum
 reduceeren. De Curaçaosche wetgever zal zijn stem niet
 onthouden aan billijke voorstellen, die de inkomsten zul-
 len doen stijgen.

Als een beroep worde gedaan op de elementen, die
 gewicht leggen in de schaal onzer betalingsbalans, men
 trede als één man voor en verklare het zijne bij te willen
 dragen om de schuldenlast van het Mpederland te ver-
 lichten. Er is dan geen plaats voor „slackers.”

Eenige dagen later heeft er op uitnodiging van de
 Curaçaosche Bank een gecombineerde vergadering
 plaats gehad van de Curaçaosche Bank met den Voor-
 zitter van den Kol. Raad, id. van de Kamer van Koop-
 handel en Nijverheid en de Directeuren van de Cur. Petr.
 Mij., de K. W. I. M., de Maduro's Bank, de Holl. Bank
 voor West-Indië, de Cur. Handel-Mij. en de Voorzitters
 van de Cur. Hypotheekbank en van de Spaar- en Be-
 leenbank.

Het doel dezer Verg. was de opinie dezer personen
 en instellingen te vernemen in zake het bedreigd munt-
 stelsel, ten einde een rapport van advies ter dezer zake
 uit te brengen aan het Bestuur onzer Kolonie.

De volgende week hopen wij de „oplossing” van den
 heer A. G. Statius Muller mee te deelen.

Begrotingen.

Voor ons ligt de ontwerp-begroting voor 1925 met
 een belangrijk verslag over den geldelijken toestand van
 Curaçao. Wij moeten een bespreking aanhouden.

Inmiddels heeft de 2e Kamer de begroting voor 1924
 aangenomen. Wij wachten op de Handelingen, alvorens
 wij iets over de besprekingen mededeelen. Voor ditmaal
 alleen dit overzicht uit een onzer dagbladen:

„Toen was Curaçao aan de beurt.

De heer IJzerman hield weer zijn jaarlijksche rede-
 voering en ook mej. van Dorp mengde zich met den dol-
 larkoers in 't debat.

De Kamer was zoo goed als leeg.

Zóó werd ook deze begroting afgedaan. Wij mogen er
 over zwijgen.”

Scheepvaartbeweging.

Zondag 2 Maart j.l. was een dag van druk havenver-

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
 L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
 Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
 „Java-Instituut” en van „De Commissie voor
 de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
 Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in
 Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

**Tempel en Paleis in
 Hindoestan**

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van
 Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van
 de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en
 Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
 grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op syste-
 matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
 inleedt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van
 Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
 te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waar-
 door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
 maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
 schen dans.

**De Geur van Moeders
 Haarwring**

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs . . . . . f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen
 van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie
 ons *dwingt* te met die van onze grootste poëten te
 vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaan-
 baar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel
 en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de
 dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

[JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering
 zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder
 bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefde-
 lied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet
 eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en
 vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en
 de monumenten van de beschaving van zijn heet-
 geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het
 lied rijst uit zijn ziel . . . .”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag
 van Ned.-Indië”.

HEEREN MODE ARTIKELEN
 G. DE VRIES - REINKENSTRAAT 36
SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
OVERHEMDEN EN DASSEN

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
N. Haven 4 - 's-Gravenhage
Telefoon H. 2323.

Uitgifte eener Premie Obligatie Leening
met diverse Winstkansen.

Vraagt Prospectus: rechtstreeks
aan de Maatschappij of Hoofdver-
tegenwoordigers.

Waar niet vertegenwoordigd:
Actieve Hoofdagenten gevraagd.

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.

(Top Naef in *De Amsterdammer*)

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerdery. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109

TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Leverd op afbetaling:

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

keer, zooals tot nu toe nog maar zelden of nooit is voorgekomen, schrijft de *Amigoe di Curaçao*.
Dien dag kwamen binnen:

- 1 Spaansche boot: de *Leon XIII*.
- 2 Amerik. booten: de *Caracas* en *Maracaibo*.
- 3 Amerik. torpedojagers: *Humphreys, Kane* en *Hopkins*.
- 2 Duitse booten: *Eupatoria* en de *Waltraut Horn*.
- 4 Hollandsche: de *Amsterdam* en de *Haarlem, Baralt* en *Juanita*.
- 1 Olieboot van de *Isla: de Saloe*.

- 13 stoombooten, bovendien nog 2 gouletten, terwijl dien dag vertrokken:
- 3 Hollandsche stoomschepen: *Mariquita, Amsterdam, Haarlem*.
- 4 Amerikaansche: *Maracaibo, Caracas, Merida* en *Tachira*.
- 1 de Spaansche: *Leon XIII*.
- 1 de Duitse: *Eupatoria*.

- 9 stoombooten.
- Bovendien lagen dien dag nog in de haven:
- 1 Fransche boot *Haza*, de 3 Hollandsche: *Carma, Amazone* en de *Brion*.
- 1 Amerikaansche: de *Bolivar*.

5 Stoombooten.
In het geheel waren er dus dien dag 21 verschillende stoombooten in de haven.
Van het s.s. *Amsterdam* meldt het blad nog:
Dit schip toebehoorende aan de Kon. Ned. Stoomboot Maatschappij en varende in de Zuid-Pacifc-Lijn van den Kon. W. I. Maildienst, heeft een lengte van 494 voet over alles, meet 10.874 B.R.T. en had bij vertrek van hier gemiddeld 33 voet diepgang.

Het schip had, behalve de voor de reis benodigde hoeveelheid bunkerolie, 14.600 gewichtstonnen lading aan boord.

Voor zoover ons bekend is dit schip, wat tonnemaat en diepgang betreft, het grootste, dat ooit de haven van Willemstad heeft bezocht.

Voortaan zullen alle booten der K. N. S. M. van de Zuid-Pacifc-Lijn, Curaçao geregeld aanloopen om olie te bunkeren.

Vrijdag 7 Maart 11. kwam, zooals aangekondigd de toeristenboot *Orca* van de Royal Mail Steam Packet voor de haven. De boot lag al met den kop gericht naar de haven om binnen te stoomen. Doch in plaats daarvan bracht de loods Beaufon de boot naar Caracasbaai. De vorige maand bij de eerste komst van de *Orca*, werd de boot door loods H. van der Hoeven binnengebracht.

Het ontschepen van zooveel passagiers door middel van een paar pontjes en motorbootjes gaf natuurlijk zeer veel vertraging en oponthoud.

Voor zeer velen is het gewis een groote teleurstelling geweest, en mogelijk ook wel een schadepost. Laten we hopen, dat de *Empress of Britain*, die a.s. Maandag komt, ons minder teleur zal stellen.

Kon. West-Indische Maildienst.

Aan het jaarverslag over 1923 van den Koninklijken West-Indischen Maildienst ontleenen wij: De gang van zaken was nog weinig bevredigend; hoewel het vervoer grooter was. De vrachten waren evenwel opnieuw belangrijk lager dan in 1922. Het eindresultaat is iets minder ongunstig dan in 1922. Toch wordt ook ditmaal voorgesteld een gedeelte van de reserve voor afschrijving op schepen en andere eigendommen te bestemmen. En uitkeering van dividend kon ook thans nog niet plaats hebben.

Personalia.

In plaats van den heer C. van Roggen is tot garnizoenscommandant benoemd de heer J. C. de Ridder, Kapitein der infanterie O. I. L., die in Mei zijne bestemming hoopt te volgen.

Met de *Crijnsen* is de administrateur van financiën, de heer A. B. J. Prakken in Nederland teruggekeerd.

De Fransche Kabel.

Ter nadere regeeling van de overname van den Franschen Kabel door de All-America Cable Cy vertoefde op Curaçao de heer Ernest Cummings, vice-president der Mij. Hij is nu in Caracas om over die zaak met de Regeering van Venezuela te onderhandelen, waarna hij hier weer terugkomt om ook met het Bestuur onzer kolonie in overleg te treden. Het is zoo goed als zeker, dat de tarieven belangrijk zullen verlaagd worden. Ook zal het materiaal van de kabel, dat al de gebreken van den ouderdom vertoont, grondig hersteld en verbeterd worden. (A. d. C.)

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

S

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschikste adres
voor Uw **Chemicaliën, Verbandstoffen, Sp**
cialiteits-geneesmiddelen, enz.

Uit den Verren Vreemde.

Het chalifaat.

Prof. dr. C. Snouck Hurgronje heeft in de N.R. van 27, 28 en 29 Maart de betekenis van het chalifaat besproken. Reeds de vorige week hadden wij aan stuk 't een en ander willen ontleenen, maar de beperkte beschikbare plaatsruimte noopte ons tot uitstellen. gebeurtenissen in de Mohamedaansche landen blij echter met toenemenden aandrang om voorlichting gen ten opzichte van de chalifaatkwestie; wij ge daarom ditmaal voorrang aan de leer, boven de verding der feiten van den dag.

Wij hopen, daar de coupures in de mededeelingen beschouwingen, aan de waarde van het stuk van geleerden schrijver niet veel afbreuk te doen, of be nog, door de erkenning van het onvolledige aan te ten tot het willen lezen van de artikelenreeks zelf.

De chalief geen geestelijk hoofd der Mohammedanen

De laatste berichten uit Angora, Constantinopel verder West-Azië brengen vele pennen in beweging. enkele maanden (November 1923—Maart 1924) moe de laatste Sultan-Chalief uit het huis der Osmanen hidoeddin Mehmed VI Turkije ontvloden om, eerst Mekka, daarna te San Remo na te denken over de gankelijkheid van wereldsche glorie, zag zijn tot „geestelijk” gezag beperkte opvolger, de Chalief Abd medjid, zich genoodzaakt, die waardigheid neer te gen en met zijn gezin en zijne bloedverwanten n Zwitserland de wijk te nemen, liet Hoesein, de Grosjerief van Mekka, sinds bijna acht jaren Koning West-Arabië, zich zijne uitroeping, in Transjordanie, chalief welgevallen, betoogde men in Egypte en Brits Indië tegen al die beslissingen en vroeg men zich Europa af: „wat moet er nu van de Moslimsche wer terecht komen?” De waardeering van de aangeduide ten en de voorloopig gemaakte gevolgtrekkingen ge soms ver bezijden de werkelijkheid doordien zek fundamenteele gegevens steeds opnieuw in het verg boek raken. Op enkele hiervan willen wij nogma trachten de aandacht te vestigen.

Tegenover de telkens weer opduikende dwaling, de chalief het geestelijke hoofd der Mohammedanen, soort van Moslimsche paus zou zijn, zij dan hoo dat de Moslimsche gemeenschap, de Mohammedaans kerk om het eens Westersch uit te drukken, in de r dertien eeuwen van haar bestaan maar één geeste hoofd heeft gehad; dit was Mohammed, de Profeet, Bode Gods, de overbrenger van Allah's openbaring uit welke de geloovigen datgene ontleenden, wat noodig hadden aan regelen om hun leven en denken te richten naar Allah's wil. Behalve overbrenger de orakels werd Mohammed natuurlijk en van zelf ook authentieke verklaarder van Gods woorden, en, daar verklaring feitelijk meestal vermeerdering en aan ling in zich sloot, kan men den Gezant Gods terecht vens geestelijk hoofd der door hem gestichte gemeed noemen. Hij werd als zoodanig beschouwd bij zijn lev maar nog veel meer, in met den loop des tijds toenem de mate, na zijn dood.

In den Qurán wordt nergens gesproken van of ge speelt op voortzetting van Mohammeds werk door persoon.

Zooals Mohammed bij zijn leven in werkelijkheid bode Gods en het geestelijke hoofd van Allahs gemeed was geweest, zoo bleef hij de laatstgenoemde functie, de verbeelding der Mohammedanen, uitoefenen ger men tijd na zijn dood.

Dat niemand bij Mohammeds verscheiden in 632 n zich verstoutte om zijn werk als Godsgezant voor zellen, begrijpt ieder, die ook maar oppervlakkig met biographie van den Profeet vertrouwd is; maar ook gedachte om, na zijn dood, zijn functie als geestelijk der der gemeente aan één persoon of aan een college te dragen, is bij niemand opgekomen. Men beruste zijn ontijdig en onvoorbereid heengaan, en liet h als bij stilzwijgende overeenkomst, voortspreken nadat zijn mond sinds lang gesloten was.

De tijd kwam echter, dat dit niet langer aanging-massa der fictieve overleveringen kon niet onbep blijven toenemen, en de nieuwe vraagstukken, die lossing eischen, werden van dien aard, dat niem zich meer kon diets maken, dat Mohammed ze opge of zelfs ook maar gekend had. De behoefte ontwa aan een gezaghebbend orgaan, dat nog leefde en bl leven en dat men steeds over alle gewichtige levensv gen kon raadplegen.

Deze behoefte heeft hare bevrediging gezocht en vonden, niet in de aanwijzing van persoon of colle die de taak zouden overnemen, welke Mohammed bij

„SALLANDIA”
(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

GHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLL

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
 • Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
 Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
 Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

en had vervuld en na zijn dood nog lang schijnbaar
 blijven vervullen, maar in de aanvaarding van de
 der onfeilbaarheid van de Moslimsche gemeen-
 schap als geheel. Daarop liet men ten slotte het geheele
 isel berusten. Als organen van die onfeilbare kerk
 den de schriftgeleerden, die door de publieke opinie
 betrouwbaar werden gestempeld. Ieder Mohammed-
 chalfien, die het weten wil, kan vernemen, welke werken
 vroege schriftgeleerden door hunne betrouwbaar-
 en bruikbaarheid den tand des tijds hebben getrot-
 teld, welke van de levende deskundigen hij met ver-
 trouwen over vragen van geloof of wet mag raadplegen.
 zee bevoegdheid heeft zich echter nooit in een tasibaar
 naam, concilie, synode of hoe ook genaamd, en nog
 minder in een bepaald persoon geconcentreerd.
 verschil van inzicht tusschen de samenstellende deelen
 in het als geheel onfeilbaar lichaam de kerk is dan
 uitdrukkelijk toegestaan en wordt als een zegen
 aanvaard.

Abbas, die vervolgens vijf eeuwen lang als chalfien te
 Bagdad resideerden. Resideerden, niet regeerden;
 want al spoedig bleken de bestuursmiddelen waarover
 men beschikte, niet voldoende om de politieke eenheid
 van een rijk, dat zijne Westelijke grens in Spanje, zijne
 Oostelijke in Centraal-Azië had, te bewaren.

Zelfs te Bagdad kwam de feitelijke heerschappij in
 handen van generaals, later van sultans, die het Chali-
 faat niet afschaften, maar met behoud van zekeren uiter-
 lijken glans tot werkeloosheid doemden.

Reeds twee en een halve eeuw na zijn geboorte was
 het chalfaat geheel machteloos geworden: een monu-
 mentaal symbool van de staatkundige eenheid der Mos-
 limsche gemeenschap, die korten tijd bestaan had en
 welke herleving sommigen van de toekomst bleven ho-
 pen, al gaf men reeds spoedig toe, dat zulk eene herle-
 ving zonder mirakel ondenkbaar was.

Toen derhalve in 1258 n. C. de Mongolenstorm Bagdad
 verwoesite en de bereikbare leden der Abbasidenfami-
 lie uit den weg ruimde, was dit wel voor de centrale
 landen van den Islâm eene ontstellende gebeurtenis,
 maar voor de Mohammedaansche gemeenschap was het
 geen onherstelbare slag. Mocht nu al de laatste schijn
 van politieke eenheid der rechtzinnige Moslims vernie-
 tigd zijn, geestelijke belangen kwamen hierbij niet in
 het gedrang. Een geestelijk hoofd had de gemeente niet
 meer bezeten, sinds Mohammed in 632 n. C. het aard-
 sche leven verliet.

De functies waarvoor het chalfaat in het leven ge-
 roepen was, waren in de 13e eeuw al sinds lang of over-
 gegaan op de verschillende vorsten der Mohammedaan-
 sche rijken, of niet meer voor uitoefening vatbaar. Het
 project van wereldverovering werd na den stormloop
 van de eerste eeuw al spoedig opgeborgen en diende
 voortaan nog slechts om de gezondheid der belijders van
 den Islâm tegenover de buitenwereld te bepalen en sa-
 menwerking met niet-Moslimsche gemeenschappen te be-
 moedigen.

Van het midden der 13de tot het midden der 16e eeuw
 kan men in den vollen zin der woorden zeggen, dat de
 Moslimsche wereld het zonder chalfief gesteld heeft, en
 zelfs, dat het grootste deel der Mohammedaansche ge-
 meente het gemis niet eens bemerkte. Egypte vormde
 slechts in schijn eene uitzondering. Zelfs al neemt men
 de echtheid der afstamming van den derwaarts ge-
 vluchten prins, die zich voor een aan het Bagdadsche
 bloedbad ontkomen Abassiede uitgaf aan, dan kan men
 toch in de verheffing van dezen vluchteling en van diens
 nakomelingen tot de waardigheid van chalfief door de
 slavensultans van het Nijldal niets anders dan eene ijdele
 vertooning zien.

Volgens den maatschappij der minst politiek aangelegde
 schriftgeleerden heeft dus het chalfaat slechts dertig
 jaren geleefd. Wie meer met de feiten dan met de theo-
 rie rekest, zal dit leven op twee à drie eeuwen schatten
 die dan nog door vier of drie eeuwen van schijnbestaan
 worden gevolgd. Zonder de staatkundige eenheid van
 den eersten tijd en zonder het grenzenloos eerochtige
 politieke programma, waarmee de Islâm zijn tocht door
 de wereld begon, had het chalfaat dan ook eigenlijk
 zijne reden van bestaan verloren.

Toch zou het in den loop der zestiende eeuw nog eens
 herleven; niet om in eene door de Mohammedaansche
 wereld gevoelde behoefte te voorzien, maar omdat een
 nieuw opgekomen, roemrijk vorstenhuis de verleiding
 niet kon weerstaan, zich met den hoogsten titel te tooien,
 die ooit na den Godsgezant onder de Moslims gevoerd
 was, een titel, die meer dan eenige andere aan het groot-
 sche politieke verleden van den Islâm herinnerde en
 tevens de nooit geheel gedoofde stoute politieke aspira-
 ties van dat verleden opnieuw deed opvlammen.

(Slot volgt).

Berichten der Afdelingen.

Afdeling 's-Gravenhage.

De jaarlijksche algemeene vergadering van de Ver-
 eeniging „Oost en West”, afdeling 's-Gravenhage, zal
 plaats hebben op Zaterdag 26 April 1924, des namid-
 dags om 2 1/2 uur, in het gebouw Heulstraat 17.
 's-Gravenhage, 7 April 1924.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeling Rotterdam.

Van 12 tot 22 April 1924 wordt in de lokalen van
 den Rotterdamschen Kring, Eendrachtsweg 12, te Rot-
 terdam, eene tentoonstelling gehouden van teekenin-

ESCHIKBAAR.

Het chalfaat eene politieke instelling.
 Toch beteekent chalfief niets anders dan opvolger of
 afgevoerde, vervanger, en de chalfien noemen zich
 drukkelijk „opvolgers van den Godsgezant.” Moham-
 med, de Bode van Allah, het geestelijk hoofd zijner ge-
 meente, was namelijk in de tweede helft van zijne pro-
 fete werkzaamheid, na zijne emigratie uit Mekka
 naar Medina, na de Hidjrah, bovendien bestuurder en
 legerbevelhebber van het door hem ge-
 stichte rijk. Alleen in deze hoedanigheden heeft hij op-
 tigers gehad, die dan ook met den titel „bevelhebber
 der geloovigen” worden aangesproken en later ook met
 den naam van „voorganger” worden aangeduid. Het
 chalfaat werd uit den drang der politieke omstandig-
 heden onmiddellijk na Mohammed's dood geboren. Aan-
 dankelijk aarzelden men: geen woord van Allah noch eene
 bevelhebbering van Zijnen Gezant bepaalde, dat ook na
 Mohammed de gemeente in politieke zin een zou blij-
 ven onder éénhoofdig gezag. Maar alle particularisti-
 sche neigingen werden spoedig tot zwijgen gebracht,
 en men inzag, dat de door Mohammed gestichte staat
 onder krachtig, doelbewust bestuur in zeer korten tijd
 onder moest gaan. De vooraanstaande mannen te
 Medina beslisten onverwijld, dat de functies van Mo-
 hammed, welke aard zich niet tegen vervulling door
 anderen verzette, in ééne man vereenigd zouden blij-
 ven, en zij dwongen voor dit inzicht, voor hunne aan-
 vaarding van den eersten chalfief en voor hunne omschrij-
 ving van diens taak, de gehoorzaamheid der massa van
 geloovigen of aan Mohammeds gezag onderworpenen

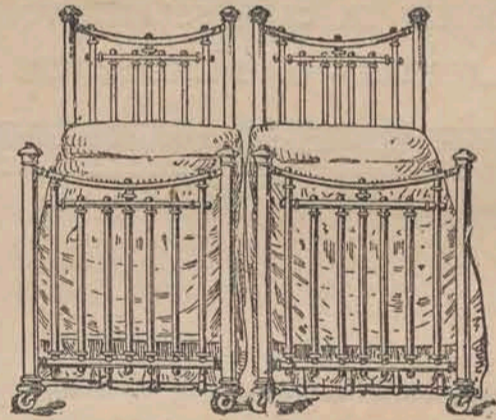
hierna wordt niet geloofend, dat het chalfaat in-
 met den godsdienst verbonden was. De Mohammed-
 ansche gemeenschap is godsdienstig van oorsprong
 van aard. De chalfief had naar binnen Allah's wet te
 behouden, naar buiten Allah's rijk uit te breiden naar
 anderen. Maar zelfs aan de eerste vier chalfien, wier
 regeringsregeertijd men later sterk heeft geïdeali-
 serd, die men, in tegenstelling met hunne opvolgers,
 als modellen van Mohammedaansche vroomheid,
 als heiligen voorstelt, zelfs aan hen heeft men geener-
 wetgevende competentie, geen persoonlijk gezag als
 heerschers der wet toegekend.

Maarna werd het chalfaat, dat tot dusver vergeleken
 worden met het presidentschap eener theocratische
 republiek, zoo iets als een constitutioneel vorstendom,
 in 750 n. C. na negentig jaren lang door leden van hetzelfde
 geslacht (de Omajjaden) bezet bleef. Damaskus was
 die negentig jaren de hoofdstad van een Arabisch-
 Mohammedaansch rijk, dat zich geen geringer politiek
 gezag stelde dan de geleidelijke onderwerping van de
 meeste menschheid. De Omajjaden hadden zich echter
 zonder oppositie van het opperstaatsgezag meester
 gemaakt: van den aanvang af hadden zij te strijden
 tegen openlijken en geheimen tegenstand van concu-
 renten, en, al waren deze allen Arabieren, bij de vor-
 dering hunner partijen deden zich al spoedig ook de
 tegenstanders van aan den Islâm onderworpen volken van
 andere ras gelden. In den politieke strijd, die wel vaak
 godsdienstige leuze gevoerd werd, maar die toch
 wezen neerkwam op eenen kamp om het opper-
 gezag, moesten de Omajjaden in 750 n. C. wijken voor
 de Abbasiden, afstammelingen van Mohammeds oom

Genua en Marseille
 Geregelde Koeriersdiensten
 voor passagiers.
Agentsbureau LINDEMAN, 's-Gravenhage
 Rotterdam - Haarlem
 Arnhem - Groningen - Utrecht

DE
„ADI POESTAKA”
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL
 Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage
 levert
**ALLE WERKEN
 OP ELK GEBIED**
 Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
 Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
 voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en
 Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
 voornem Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het
 eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

**LEDEN VAN DE
 VER. „OOST EN WEST”**
 hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
 kaart toegang tot de Clublokale Restau-
 rant en Leeszaal van de Amsterdamsche
 Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat
 Amsterdam.
 Zij kunnen er elken Maandagmiddag
 tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
 Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
 en West aantreffen.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

gen, door Dr. H. P. Berlage gedurende zijn Indische reis vervaardigd.
Leden van „Oost en West”, afdeling Rotterdam, hebben tot deze tentoonstelling toegang.

K. F. Taschner, 2de Werktuigkundige bij de Marine, te Den Haag, 2de Sweelinkstraat 111.
G. de Vries, Onderwijzer 3de klasse, te Rotterdam, Speitstraat 13.
C. Heyer, Ambtenaar bij het Volkscereditwezen, te Haag, Noord West Buitensingel 11.
Mevr. F. de Waard geb. Nijssen, controleur 2de kl. P. T. T. te Hilversum, Gerard Doulaan 5.
A. N. Heyman, Algemeen Ontvanger, te Den Haag, Kinsbergenstraat 124.
P. R. Verbeek, Hoofdpolitieopziener, te Rotterdam, van Vuchtstraat 23a.
J. Potjewijd, Ambtenaar 1/b. Dep. van Financiën, Den Haag, Rembrandtstraat 111.
J. C. Risseeuw, Onderwijzer der 3de klasse, te Alkmaar.
E. Helling, wnd. Adjunct Ontvanger, te Den Haag, Blaauwlaan 320.
C. Gerber, Secretaris der Immigratiecommissie te Soerabaja, te Heelsum p/a. Mevrouw J. Gerber.
J. Jutte, Hoofdbeheerder bij het bedrijf der haven Soerabaja, te Lochem p/a. J. van Asperen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:
HOOFDBESTUURSVERGADERING
op 3 Mei e.k., des voorm. te 11 uur, in het gebouw Heutsstraat 17.

- Punten van behandeling:
1. Opening.
  2. Notulen. (Zie K.W. van 8 November '23, No. 45).
  3. Besprekingen in verband met de agenda der Algem. Vergadering.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING
op 3 Mei e.k., des namiddags ten 2 ure, in Restaurant „De Twee Steden”, Buitenhof, alhier.

1. Opening.
2. Notulen. (Zie K.W. van 28 Juni '23, No. 26).
3. Jaarverslag, Rek. en Verantw. '23 met rapport Comm. v. Verificatie en begrooting 1924. (Zie K.W. van 3 April '24, No. 14).
4. Benoeming Comm. v. Verificatie, Rek. en Verantw. 1924.
5. Voorziening vacatures H.B.
6. Voorstellen afdelingen Haarlem en Uirecht.
7. Bepalen plaats volgende Algem. Vergadering en vaststellen tijdstip.
8. Rondvraag en Sluiting.

N.B. Na afloop dezer vergadering zal, om half vier, eene bijeenkomst gehouden worden voor leden en genoodigden ter herdenking van het 25-jarig bestaan der Vereeniging, na afloop waarvan gelegenheid bestaat tot aanbieding van gelukwenschen aan het Bestuur.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Aan H.H. Secretarissen en Penningmeesters
(e.g. Secretarissen-Penningmeesters) der afdelingen.

Van eenige afdelingen worden de jaarverslagen, of de verslagen van den financieelen toestand, dan wel beide stukken, alsnog ingewacht. (Zie art. 5 Huish. Reglement).

Met het oog op de publicatie in het Koloniaal Weekblad wordt toezending verzocht.

De Secr.-Penningm. der Vereeniging.

Van het Informatie-Bureau:

- VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:**
- R. Oostingh, Sarphatistraat 181, Amsterdam, als Gouvernementsarts bij den B. G. D.
  - D. van Veen, Kleverlaan 157, Haarlem, als onderwijzer 2de klasse bij het O. E. L. O.
  - Mej. A. Nortier, Antonie Heinsiusstraat 32, Den Haag, als onderwijzeres 2de klasse bij het O. E. L. O.
  - Mej. H. P. Njio Kik Tjien, Laan v. Meerdervoort 407, Den Haag, als controleur 2de klasse bij den P. T. en T.-dienst.
  - J. H. P. de l'Ecluse, Abornstraat 38, Den Haag, als tijdelijk adjunct-accountant bij den dienst der belastingen.

**MET VERLOF IN NEDERLAND AANGEKOMEN
INDISCHE AMBTENAREN.**

- J. Floris, Ingenieur bij de S.S., te Den Haag, Wenckebachstraat 40.
- F. A. Wolff, Ambtenaar 4e klasse In- en Uitvoerrechten, te Den Haag, Gr. Hertoginnelaan 280.
- Mej. Mr. A. M. L. Lange, Subst. Off. van Justitie te Soerabaja, Den Haag, p/a. N.H.M.
- Mevr. L. S. Broeder geb. Hermann, Controleur 2de kl. P. T. T., Den Haag, p/a. Borneo-Sumatra Handel-Maatschappij, Cornelis de Wittlaan.
- C. C. A. A. von Stein, Politieopziener 1e klasse, te Den Haag, 2de Sweelinkstraat 111.
- J. C. P. Mossel, wnd. Tijd. Commis van de Belastingen te Batavia, te Voorburg, Koninginnelaan 54.
- G. W. Bruinsma, Onderwijzer, te Den Haag, Helenastraat 1.
- H. G. Kool, Politieopziener 1e klasse, te Den Haag, van Speykstraat 55.
- A. Th. van der Zon Brouwer, Architect B. O. W., te Den Haag, Frankenslag 87.

Mutaties van 9 tot 16 April 1924.

Nieuwe leden.

- P. de Jongh, 2de Jan van der Heijdenstr. 3, Amsterdam, f 10.—
- W. Bueno de Mesquita, oud Kapitein O.-I. L., Weterkade 99, Den Haag, f 5.—
- D. Edersheim, Bankier, Laan Copes v. Cattenburch Den Haag, f 5.—
- H. M. J. Janssen, Notaris, Alexanderstraat 9, Den Haag, f 5.—
- C. F. A. Jonkers, „De Drie Papegaaien”, Schouwweg Wassenaar, f 5.—
- D. Rempt, Arts, Laan Copes v. Cattenburch 36, Haag, f 5.—
- P. J. Tuyter, 1e machinist s. s. „Kentjong”, te Rotterdam, f 5.—
- Th. Klusman, Administrateur der onderneming „kaboemi” bij Paree, f 5.—
- R. van der Zijl, Den Haag, van Boetzelaerlaan 186, f 5.—

Contributieverhoging:

- Dr. O. A. Peters, 2de Const. Huygensstraat 73, Amsterdam van f 2.50 op f 5.—

Afschrijven:

- Oei Kiauw Pik, student, Amsterdam, Ferdinandstraat 113.

Adresveranderingen:

- P. Boeken, van: Medan, naar: Amsterdam, Ruyterstraat 119, f 5.—
- J. J. Leijts, van: Paramaribo, naar: Amsterdam, Ceeststraat 27 II, f 5.—
- A. B. J. Prakken, van: Curaçao, naar: Amsterdam, B. J. Prakken, Sarphatipark, f 5.—
- Dr. A. N. Barend, Geneesheer, van: Amsterdam, ringplein 11, naar: Paramaribo.
- J. A. R. Avis, Amsterdam, van: Cornelis Schuytstraat naar: te Weteringplantsoen 11.
- Mevr. J. E. van Oeveren, geb. van Schaik, Utrecht, F. C. Dondersstraat 21 naar: Hobbemastraat 7.
- S. Kamminga, Arts, van: Bandoeng, naar: Den Haag, Koningin Emmakade 193, p/a. Ir. F. Hoekstra, f 5.—
- C. A. Fock, oud Kap.-Luit. ter Zee, van: het Buitencamp, terug naar: Den Haag, Stadhoudersplein 120.
- Dr. D. F. Scheurleer, Den Haag, van: Laan v. Meerdervoort 53F, naar: Carnegielaan 16.
- Mr. L. Tobi, van: Den Haag, Marconistraat 54, naar: Noordwijk a/Zee, Oude Zeeweg 76.
- A. A. Boom, van: Curaçao, naar: New-York, 25 Broadway, c/. Royal Netherlands West-India Mail.
- M. Duijster, Militair Apotheker 1ste kl., Weltevreden, van: Javastraat 57a, naar: Oude Tamarindelaan.
- J. E. Romswinkel, Divisie Comdt. Gew. Politie te dan, van: Julianastraat 53, naar: Jan Eighaarlaan.
- N. W. Pel, Gep. Kapitein O.-I. L., van: Apeldoorn, Vijfpronglaan 15, naar: Twello.
- Mej. J. L. Huisken, Haarlem, van: Ruychhaverstraat naar: Statenbolwerk 8.
- E. Vonck, van: Den Haag, Stadhoudersplein 12, Huize „Houtrusi” te Doorn, (tijdelijk adres).
- E. J. Simons, van: s. f. „Ngempit” te Pasoeroean, s. f. „Olean” te Sitoebondo.
- A. Engers, Secretaris Dep. Gouv.-Bedrijven, van: doeng. Riouwstraat, naar: Amsterdam, Valeriusstraat 106 p/a. Mevrouw C. Engers, f 5.—

FIRMA J. ASJES Ez.
CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK
ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

DE NIEUWE JAARGANG

In de Juni-aflevering van den nieuwen jaargang, welke met Mei een aanvang neemt verschijnt een artikel van Dr. H. P. BERLAGE over zijn reis door Nederlandsch-Indië. Deze bijdrage zal opgeluisterd worden door een 6-tal illustraties naar teekeningen.

Gratis proefnummer van het Tijdschrift aan te vragen bij de administratie,
Den Haag, Nobelstraat 20. Prijs p. jaargang f 20.—

UITZENDING DINERS
N. KEUR
TEL. M. 1133 Tel. M. 1133
35 KONINGSPLEIN 35
DINERS AAN HUIS
BEZORGD: f 1.— TOT f 1.40
BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

A. L. KLAASSEN
Kleermaker
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG
TELELOON M. 5234

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor W.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HERTINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongvrouwen uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HERTINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
  2. Indische toestanden gezien door een Inlander.
  3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
  4. Sarikat-Islam.
  5. De Sultaniëtyverheid in Nederlandsch-Indië.
  6. De afschaffing van de laatste beoerndiensten op Java.
  7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
  8. De Europeesche vrouw in Indië.
  9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
  10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
  2. Het Javaansch tooneel.
  3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
  4. De thee-cultuur op Java.
  5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
  6. Een doode taal in Indië.
  7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
  8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
  9. De Javaan gelijk bij schijnt en is.
  10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
1. Over Ball en zijne bewoners.
  2. Bewoening in Nederlandsch-Indië.
  3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
  4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
 Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

Oninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

Verbindt de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de directie te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ
 DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

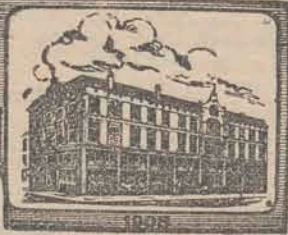
Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamente
Haarden en Kachels

Werkamerik

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

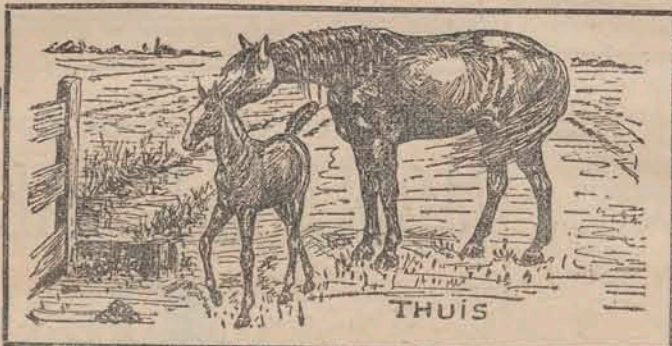
Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

THUIS

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN
Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

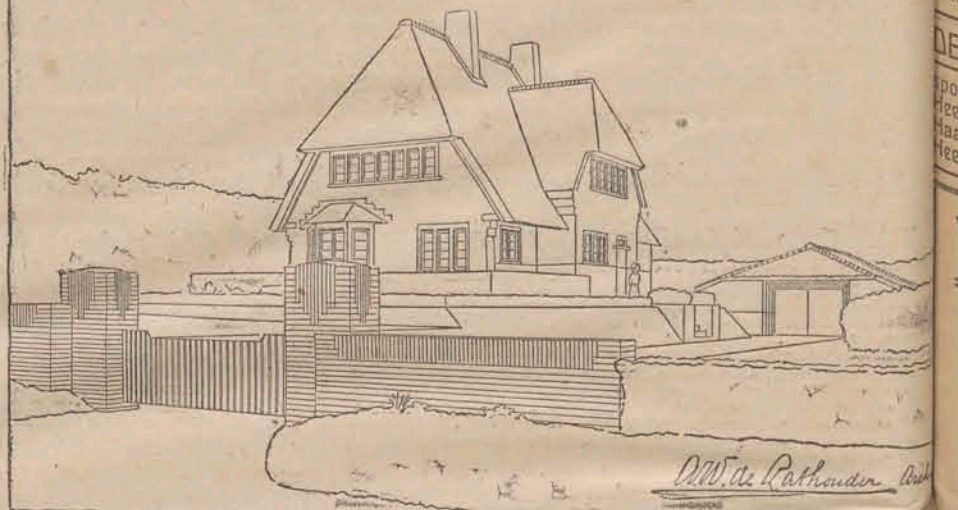
A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

COSTUMES JUMPERS

NIEUWE MODELLEN

BLOUSES ROKKEN

LANDHUIS TRIETENDAK TE AMERSFOORT

Bovenstaand LANDHUIS te Amersfoort
voorzien van vaste Waschtafels, Electr. Licht-, Water- en Gasleiding
Terrassen rondom het huis, Garage van 105 M2, met Boomgaard
en Moestuin, totale grootte 3000 M2 **IS TE KOOP**
f 35000.- indien gewenscht met f 27000.— hypotheek.
Inlicht. bij A. W. DE LATHOUDER, Gevers Deynootweg 182, Den Haag

VERHUIZINGEN PER

Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg